

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Jonas Sigg

P2P-lån och banklån

En jämförande studie

Företagsekonomi
2015

VASA YRKESHÖGSKOLA
Företagsekonomi

ABSTRAKT

Författare	Jonas Sigg
Lärdomsprovets titel	P2P-lån och banklån - En jämförande studie
År	2015
Språk	svenska
Sidantal	75 + 2 bilagor
Handledare	Niklas Kallenberg

Idén att skriva om P2P-lån fick jag när jag läste en artikel på internet. Jag har alltid varit intresserad av alternativa sätt att bland annat investera och finner det intressant att man kan få avkastning av att investera i lån. I detta slutarbete kommer jag att redogöra hur P2P-lån går till, både för den som vill ta lån och den som investera. Jag tänkte även ta reda på vad skillnaden är mellan P2P-lån och banklån samt få reda på om det finns fördelar med ett P2P-lån jämför med ett banklån.

I den teoretiska delen tar jag upp fyra företag som jobbar med P2P-lån. Jag behandlar också ämnen som man kan vara bra att veta när man vill ta lån vare sig det är ett banklån eller ett P2P-lån. I den empiriska delen har jag valt att göra en kvalitativ undersökning med två intervjuer som presenteras i klartext. Dessa två intervjuer är utförda med en respondent från ett P2P-låneföretag och en respondent från banken.

Undersökningens resultat visar att de intervjuades svar på frågorna skiljer sig en aning men att de även angav liknande svar. Skillnaden mellan P2P-lån och ett banklån går att se ur olika synvinklar, banken menar att skillnaderna mellan P2P-lån och banklån är få medan P2P-låneföretaget menar att skillnaderna är många.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Business Economics

ABSTRACT

Author	Jonas Sigg
Title	P2P loans and bank loans - a comparative study
Year	2015
Language	Swedish
Pages	75 + 2 Appendices
Name of Supervisor	Niklas Kallenberg

The idea to write a thesis about P2P-lending came when I read an article, on the Internet. I have always been interested in alternative ways of investing and find it interesting that it is possible to get a return on investment from loans. In this thesis I will explain how the P2P-lending works both for those who want to loan and to invest. I will also find out what the difference between P2P-lending and bank loans are and to find out if there are benefits of a P2P-lending compared with a bank loan.

In the theoretical part I present four companies working with P2P-lending. I will also write about subjects that can be good to know when you want to lend whether it is a bankloan or a P2P-loan. In the empirical part, I have chosen to make a quali-tative research with two interviews. These two interviews with one respondent from a P2P lending company and one respondent from a bank.

The survey results show that the respondent´s answers to the questions are slightly different but they also indicated similar responses. The difference between P2P loans and a bank loan can be seen from various perspectives, the Bank believes that the differences between P2P loans and bank loans are few while P2P-lending company believes that the differences are many.

Keywords P2P-Lending, Loans, Investment, Comparison, Bank loan

INNEHÅLL

1. INLEDNING	9
1.1 Syfte	9
1.2 Problemformulering	9
1.3 Avgränsning	10
3. VAD ÄR P2P-FÖETAG?.....	11
4. P2P-LÅNEFÖRETAGEN	13
4.1 Fixura	13
4.1.1 Hur gör låntagaren hos Fixura.....	13
4.1.2 Hur gör investeraren hos Fixura.....	14
4.1.3 Borgensman alternativet hos Fixura.....	14
4.1.4 Fixura's Siffror	15
4.1.5 Beskattning	16
4.2 Fellow Finance	16
4.2.1 Hur gör låntagaren hos Fellow Finance	17
4.2.2 Hur gör investeraren hos Fellow Finance	17
4.2.3 Vem lånar från Fellow Finance?	18
4.2.4 Fellow Finance siffror och pris	19
4.3 ZOPA	19
4.3.1 Hur gör låntagaren hos Zopa.....	20
4.3.2 Hur gör investeraren hos Zopa.....	21
4.3.3 Zopa's Safeguard Trust.....	21
4.4 Lending Club	22
4.4.1 Hur gör låntagaren hos Lending Club	22
4.4.2 Hur gör investeraren hos Lending Club	24
4.4.3 Statistik från Lending Club	25
4.4.4 Lending Club Siffror	25
5. ZOPA "ZONE OF POSSIBLE AGREEMENT" TEORIN.....	27
5.1 ZOPA	27
5.2 Fundamentala grunder för Zopa.....	28
5.3 Identifiera Zopa:n.....	28

6.	RÄNTA	30
6.1	Olika räntor	30
6.2	Euribor	31
6.3	Övriga räntor	31
7.	VAD ÄR EN BORGESMAN?	33
7.1	Hur går det till som borgensman?	33
8.	VAD ÄR EN BETALNINGSSTÖRNING	34
8.1	När får man en betalningsstörning	34
8.2	Vad sker vid amortering på P2P-lån	35
8.3	Indrivningsprocessen	35
9.	KREDITBETYG	39
9.1	Allmänt om kreditbetyg	39
9.2	Vem använder sig av kreditbetyg	39
10.	KREDITUPPLYSNINGSBOLAG.....	42
10.1	Suomen asiakastieto.....	42
11.	BANKERNAS MOTSVARIGHET TILL KREDITUPPLYSNING.....	44
11.1	Stresstest	44
12.	BANKERNAS ALTERNATIV TILL P2P-LÅN.....	45
12.1	Konsumentkrediter.....	45
12.2	Kortkredit med konto.....	45
13.	VAD ERBJUDER HANDELSBANKEN.....	47
13.1.1	Extraflex.....	47
13.1.2	Handelsbankens avbetalning.....	47
13.1.3	Konto med kredit.....	48
14.	ALTERNATIVA INVESTERINGAR JÄMTEMOT INVESTERING I P2P-LÅN	49
14.1	Placeringsfonder	49
14.2	Aktier	50
15.	DEN EMPIRISKA DELEN	52
15.1	Bankens syn på P2P-lån.....	52
15.2	Skillnaden mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån	52
15.3	Fördelarna/ nackdelarna banklån och P2P-lån.....	53

15.4 Fördelarna/ nackdelarna med att investera i aktier, fonder och P2P-lån	54
15.5 Varför P2P-lån?	55
15.6 Varför banken?	56
15.7 Krav för att få låna jämfört med den andra	56
15.8 Aktier och fonder eller P2P-lån som investering	57
15.9 Vad skulle kunna utvecklas gällande era tjänster och produkter	58
15.10 P2P-lån en allvarlig konkurrent	58
15.11 Framtiden gällande låntagande och konsumentkrediter	59
15.12 Bankens utveckling mot P2P-lån	60
15.13 P2P-lån vinner mark jämt mot bankerna	60
16. SLUTDISKUTION	62
17. AVSLUTNING	66
18. KÄLLOR	67

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER OCH TABELLER

Figur 1.	P2P-lån i Volym	s. 12
Figur 2.	Genomsnitt avkastning 2014	s. 16
Figur 3.	Räntor Lending Club	s. 26
Figur 4.	Zone of Possible Agreement illustration	s. 27
Figur 5.	Exempel på indrivningskostnader	s. 38

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

BILAGA 1 Frågeformulär banken

BILAGA 2 Frågeformulär P2P-låneföretaget

1. INLEDNING

I detta slutarbete kommer jag att behandla skillnaden mellan P2P-lån och banklån från både låntagarens sida och investerarens sida. P2P-lån är för många ett okänt område men som växer sig allt större för varje år världen över. Därför kan detta arbete vara till nytta för dem som vill veta vad skillnaden mellan P2P-lån och banklån är.

Jag kommer att gå in mera på djupet om vad ett P2P-lån är och hur det går till både som investerare och som lånesökande. Jag kommer även att ta upp olika alternativ till P2P-lån som banken erbjuder vad gäller lån och investeringar.

Jag kommer att beskriva flera processer som ingår i lånetagandet och vad man bör vara medveten om när man tar ett P2P-lån. När man läst igenom detta kommer man att ha en bra bild av vad ett P2P-lån är.

I den empiriska delen har jag valt att intervjua två respondenter, en från ett P2P-låneföretag och en från banken. Detta för att kunna få en bredare syn på P2P-lån från de båda respondenterna som jobbar med ämnena jag tar upp.

1.1 Syfte

Syftet med detta slutarbete är att redogöra för hur P2P-lån går till, både för den som lånar och den som lånar ut. Syftet är även att få reda på vad skillnaden är mellan P2P-lån och ett banklån samt få reda på om det finns fördelar med ett P2P-lån jämfört med ett banklån.

1.2 Problemformulering

P2P-lån är ett växande fenomen som med tiden kommer att bli allt vanligare och som den kommande generationen eventuellt kommer att välja fram om banklån. Därför vill jag nu reda ut vad som är skillnaden mellan P2P-lån och banklån, och vilka fördelar och nackdelar det finns. Detta tänkte jag reda ut genom att göra två interjuver.

1.3 Avgränsning

Den teoretiska delen kommer att avgränsas genom att presentera två finländska P2P-låneföretag och två utländska samt redogöra hur de fungerar. Sen presenteras ämnen som kan vara bra att veta vid låntagning eller investering. I empirin kommer det att göras två intervjuer för att jämföra vad P2P-låneföretag och banken har för åsikter om ämnet.

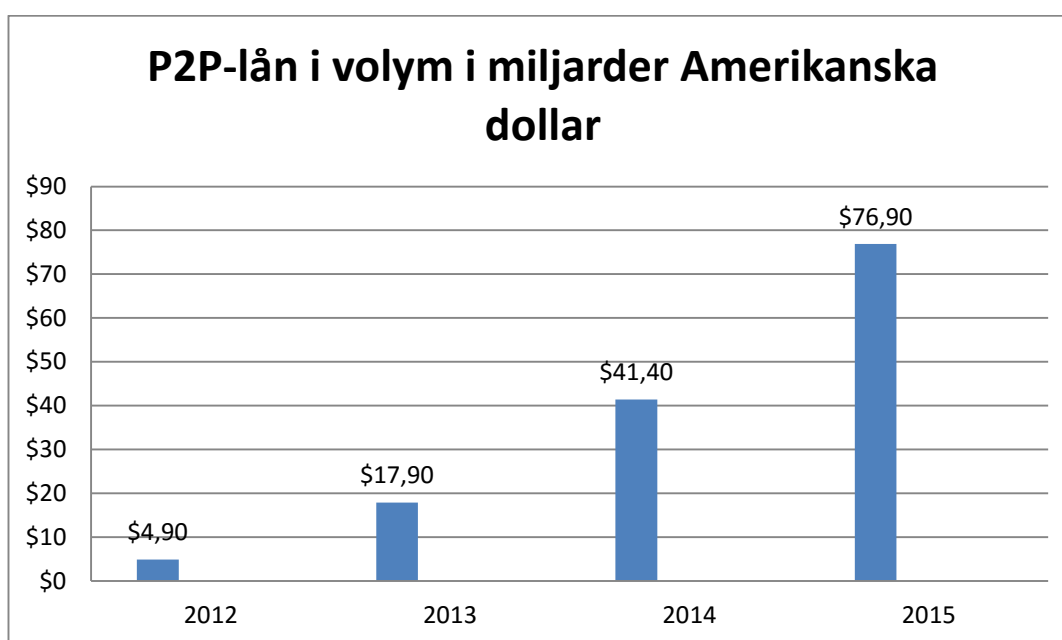
3. VAD ÄR P2P-FÖETAG?

Person-till-person-lån är världens äldsta låneform. Precis som namnet antyder innebär det att privatpersoner lånar pengar av andra privatpersoner. Att vi lånar pengar av varandra är ingenting nytt, långt innan banker fanns lånade vi av familjen, vänner och bekanta. Det revolutionerande är att vi alla idag sitter på ett globalt nätverk tack vare den tekniska utvecklingen. Det gör att vi istället för att låna pengar hos banken kan låna pengar av andra privatperson genom marknadsplatser som Lendify Person-till-person-lån är en del av en större, global trend för delningsekonomi. Delningsekonomin revolutionerar marknad efter marknad och är en trend som kommer att förändra världen enligt många. (FAQ Lendify)

De senaste åren har P2P-lån blivit ett etablerat investeringsalternativ i Europa och USA. (Så fungerar det Lendify)

Det finns en del företag inom denna bransch som specialiserat sig på att förmedla lån åt mindre företag istället för privatpersoner, vilket gör att denna låneform är besläktad med fenomenet crowd sourcing. Alla dessa låne,- och investeringsformerna är en del av den större utvecklingen där nya finansieringsformer föds vid sidan av banker och de andra traditionella finansieringsinstituten. (Mera om person till person lån)

Om man tänker investera i P2P-lån är det bra att vara medveten om att företaget som förmedlar lånet inte behöver ansvara för skulden. Detta betyder att chansen att få tillbaka sina investerade pengar hänger helt och hållet på låntagarens betalningsförmåga och vilka tjänster låneförmedlaren erbjuder när det gäller indrivningen av obetalda skulder. Om man som lånesökare överväger P2P-lån så är det eventuellt ett tecken på att lånesökanden inte får ett förmånligare alternativ från eventuellt en bank, och det kan vara en faktor som den som investerar pengar i lån kan ta i beaktan. (Finansinspektionen andra produkter)

Figur 1. P2P-lån i Volym

I tabellen ovan ser vi hur den globala utvecklingen av volymen i utlånade av P2P-lån i miljarder Amerikanska dollar. P2P lånevolymen kan nå 77 miljarder amerikanska dollar i år och är en 15-faldig ökning sedan år 2012. Lending Club är den största aktören som finns och har ett marknadsvärde på cirka 7 miljarder amerikanska dollar. Branschen står fortfarande bara för 0,08 procent av 96 biljonerna amerikanska dollar som den globala företagens och hushållens totala låne-skuld utgör. Investering satsar på det snabbast växande investerings metoden inom finansvärlden. (Bloomberg Wall Street loves peer-to-peer loans despite concerns of a bubble)

Person-till-person lån där man endast idkar lån mellan privatpersoner via tjänstebo-lag s.k. kreditförmedlingsföretag som fungerar som mellan hand är inte tillstånds-pliktiga och på så sätt övervakar inte myndigheterna sådan verksamhet. Exempel på saker som inte övervakas är kreditklassificeringar av själva låntagarna, persona-len som förvaltar lånen, interna kontrollen eller riskhanteringssystemen. (Finansin-spektionen gruppfinansiering)

4. P2P-LÅNEFÖRETAGEN

I detta kapitel kommer jag att ta upp två finska, i grunden P2P-låneföretag, och två utländska, ett från England och ett från USA för att få en heltäckande syn hur det fungerar också ute i världen efter som det av olika orsaker ser annorlunda ut p.g.a. lagar och kulturer.

4.1 Fixura

Fixura Ab grundades år 2010 i Vasa och har haft en snabb tillväxt under åren. Fixura Ab är nordens ledande och Finlands största P2P-Låneföretag som förmedlar lån via internet. Företaget förmedlar nästan två miljoner euro per månad. Fixura jobbar för att sammanföra folk som vill ta ett lån till de som vill investera och få avkastning. Som de själva säger ”Världens äldsta låneform” vilket hänvisar till man alltid har lånat pengar av varandra under flera århundraden. De har även verksamhet i Tyskland och har planer på att expandera till andra länder i framtiden. (Pressmeddelande Mirja Palola leder Fixura).

Fixura marknadsförs som snabbt, enkelt och med hög säkerhet över internet utan mycket pappers arbete. Fixura lägger mycket tyngd på att det är ett bra alternativ för den som vill placera pengar alltså låna ut för att sedan få avkastning. (Fixura Start-sidor).

4.1.1 Hur gör låntagaren hos Fixura

Låntagaren bör man vara 21 - 68 år gammal, bosatt i Finland och ha angett sina inkomststoppgifter. Låntagaren annonserar ut under vilka villkor han är villig att ta lån, så som ränta och hur amorteringsplanen skall se ut. Sedan skriver han också en mindre bakgrundshistoria om sig själv och vad han tänkte använda lånet till t.ex. bil, renovering eller kanske enbart för konsumtion. Sedan får låntagaren ett SMS som bekräftelse.

Efter det kontrolleras om lånsökaren har betalningsstörningar via ett kredituppgiftsbolag. Om så är fallet har lånsökaren inga möjligheter att få ett lån och processen stannar här. Har man däremot inga betalningsstörningar blir man rankad och får

betyg 1-5 stjärnor. Betygsättningen grundar sig på kredituppgiftsbolagets uppgifter om soliditet. Då det är klart läggs ansökan upp på hemsidan i två månader. Låntagaren får ett SMS när lånet har beviljats. Man bör ha ett Finlands-kts mobilabonnemang. Sedan måste låntagaren inom en vecka acceptera lånet med hjälp av sina bankkoder. Om låntagen förkastar erbjudandet får investeraren/långivern tillbaka sina pengar. (Fixura hur fungerar det)

4.1.2 Hur gör investeraren hos Fixura

En investerare börjar med att registrera sig på Fixuras hemsidor, sedan börjar han skapa en personlig profil och efter detta kan man börja investera sina pengar. Investeraren har två möjligheter att välja mellan när det gäller att välja vart kapitalet skall gå. Första är att manuellt välja vilka låneansökningar som investeraren vill investera kapitalet i. Automatisk investering så går det ske helt automatiskt till inom de kriterier som investeraren valt. Efteråt flyttas beloppet från en s.k. placeringskorg och man får en beräkning på avkastningen. Allt detta bekräftas med hjälp av personliga bankkoder.

Allt efter när låntagaren amorterar på sina lån kommer pengarna in på investerarens personliga Fixura konto. Därifrån kan investeraren sedan lyfta pengar när som helst. En överföring kostar 4€ och tar 2-3 bankdagar. Man kan även välja att om placera dem i nya lån för att öka den totala avkastningen. Fixura samarbetar med en indrivningsbyrå intensivt vilket underlättar ifall låntagaren får svårt att betala. Om förfallna amorteringar överstiger 6 % av lånet så förfaller hela lånet. (Fixura hur fungerar det)

4.1.3 Borgensman alternativet hos Fixura

Om man väljer att ansluta en s.k. borgensman till låneansökan förbättrar det chanserna att få ett lån. Borgensmannen binder sig då till att betala tillbaka lånet om låntagaren inte klarar av det. Man godkänner endast andra fysiska personer som borgensmän eller säkerhet men ingen egendom som säkerhet. Fixuras kriterier man bör uppfylla för att passa som borgensman är att man skall vara 21-68 år gammal,

vara boende i Finland ”Stadigvarande boende”, man skall ha inkomster regelbundet, man får inte ha några betalningsstörningar registrerade, man bör ha nätbankskoder och ett mobilabonnemang.

Så här gör man för att ansluta en borgensman. Först skickar man en förfrågan till själva borgensmannen som man gör via Fixuras hemsida. Efteråt får borgensmannen ett e-post meddelande innehållande en länk till en specifik sida på Fixuras hemsidor och en kod. Sen skapar borgensmannen en egen profil med hjälp av koden och efter det får han/hon ett SMS var borgensmannen bekräftar sina uppgifter. Sedan efter ett dygn får borgensmannen ett nytt e-post meddelande. I detta skede skall han/hon bekräfta själva borgensförbindelsen med koden och med sina nätbankskoder. (Fixura borgensman)

4.1.4 Fixura's Siffror

För den som vill ta ett lån så har man möjlighet från Fixura att ansöka om lån från minst 2 000 € upp till 10 000 €. Den årliga förmedlingsavgiften är 2 % på det lånade beloppet. Förmedlingsavgiften delas upp och betalas i månatliga rater. Som exempel låntagare lånar 2000 euro då är förmedlingsavgiften lika med 40 euro om året och den spjälkas upp i månadsrater på 3,33 euro. Fixura lyfter en öppningsavgift på 7,5 % för varje taget lån och detta dras direkt av lånet. Sedan lyfts en månatlig kontoavgift på 5,50€ Detta allt står Låntagaren för. (Fixura låna avgifter)

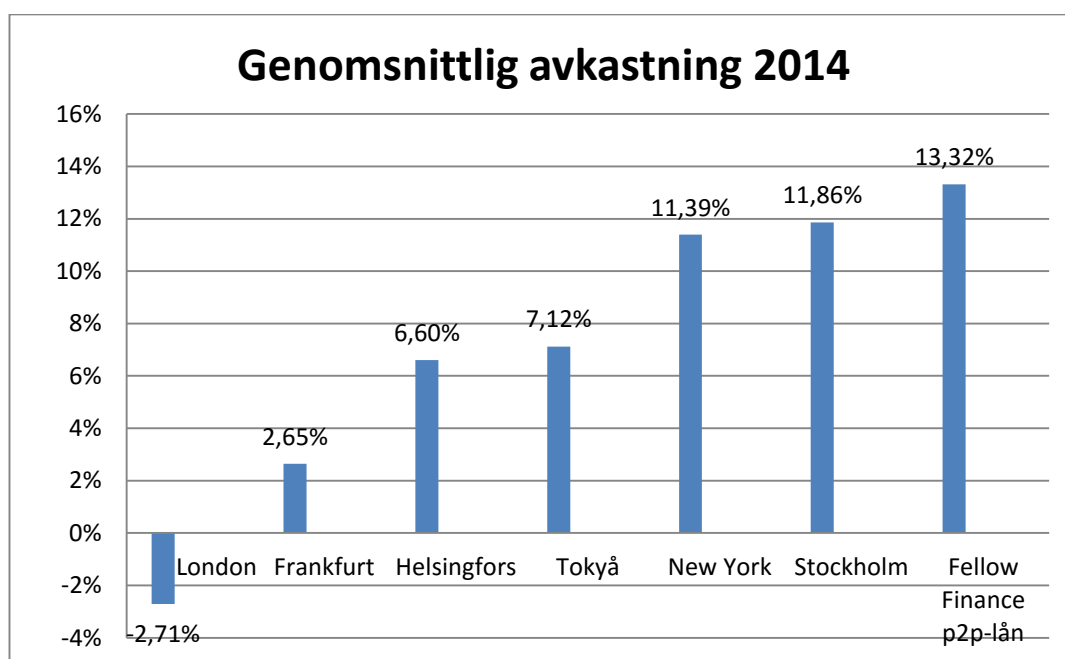
Om den totala investeringen är under 100 000 € är teckningsavgiften 2 % för investeraren och om den är över 100 000 € är teckningsavgiften 1 % för deposition. När investeraren lyfter pengar från kontot dras 4€ från kontot varje gång. När investeraren gör en transaktion för förverkligade av investeringar så dras en transaktionsavgift på 0,9 %. Till exempel om man investerar 1 000€ så dras 20€ i teckningsavgift och 9€ som transaktionsavgift. (Fixura investera avgifter)

4.1.5 Beskattning

För kapitalinkomst som förtjänas i Finland skall man betala kapitalskatt enligt gällande skatteprocent. Skatteförvaltningen får uppgifter om investerarens ränteintäkter från Fixura. Dessa uppgifter finns sedan med i den förhandsifyllda skattedeklarationen. Man har också möjlighet att själv skriva ut en rapport direkt från Fixuras hemsida med ens uppgifter om ens kapitalinkomst. (Fixura hur fungerar det)

4.2 Fellow Finance

Fellow Finance grundades år 2013 och företaget ägs av personalen som aktie bolag. Fellow Finance erbjuder kunder i Norden lån till låg ränta och investeraren en konkurrenskraftiga ränteintäkter som avkastning på ens investeringen. Fellow Finance team har över 15 års erfarenhet och praktisk kunskap vad gäller investeringar, finansieringar och kundfordringar. Företaget garanterar anonymitet till både investeraren och låntagaren. (Fellow Finance yritys)

Figur 2. Genomsnitt avkastning 2014

På P2P-lån från Fellow Finance var avkastningen 2014 i genomsnitt 13,3%. I figur 2 ovan finns en jämförelse på avkastningen från de stora börserna. (Fellow Finance. Korke vertailu)

4.2.1 Hur gör låntagaren hos Fellow Finance

Man kan ansöka om lån från Fellow Finance om man är 20–75-år gammal och är bosatt i Finland med ett finskt bankkonto, utan betalningsanmärkningar och kreditvärderings granskning utförs av Fellow Finance, för att kunna bekräfta att man är betalningsförmögen. Man bör också inneha nätbankskoder för autentisering. Man kan ansöka om ett lån på upp till 10 000 euro. Räntan påverkas av ens låneansökan och ekonomiska livssituation. Lån utan säkerhet och garantier kan få ett genomsnitt på 10-25% beroende på lånebeloppet och amorteringstid för räntan. Utöver lånet debiteras det för överföringen, öppningsavgift och en månatlig kontounderhållsavgift.

Lånesökaren bestämmer själv under vilka villkor han/hon vill låna såsom ränta och amorteringstid. Fellow Finance kontrollerar den sökandes personliga kredit- och inkomstuppgifter och bedömer om lånesökaren är betalningsbenägen för lånet. Efter att ha fått lånet så gör låntagaren månadsvis amorteringar till investeraren. Utlåningen sker via en online-tjänst för ge en tydlig bild av lånevillkoren och för att alltid kunna erbjuda det billigaste möjliga valet för lånesökaren. En ansökan kan få avslag av följande skäl, man har en betalningsanmärkning, man begränsad förmågan att återbetala, man är under 20 år gammal och om man försöker att ansöka om ett lån för många gånger. Fellow Finance arbetar för att investeraren och låntagaren förblir 100 % anonym. (Fellow Finance usein kysyttä)

Hos Fellow Finance har man möjlighet att i bolag ta lån för att då kunna få bättre erbjudande. (Fellow Finance lainaajalle)

4.2.2 Hur gör investeraren hos Fellow Finance

Investeraren öppnar kundkonton hos Fellow Finance och överför sedan pengarna. En investerare kan låna sina egna pengar direkt till en låntagare enligt önskad ränta.

Investeraren har som alternativ att en välj en lånesökandes lån eller så kan investeraren välja ett lånefördelningsprogram som automatiskt hjälper till att välja inom de gränser som investeraren angett. Lånesökande godtar eller avvisar erbjudandet som fåtts från investeraren. Låneavtalet kommer till om det godkänts lånsökande får pengarna till bankkontot.

Fellow Finance tar hand om all förmedling av kundfordringar och rapportering av lånestatusen till investerare. Investerare får en årlig rapport om avkastningen för att i skattedeklarationen kunna redovisa sina ränteintäkter. Låntagaren betalar amorteringar och ränta till långivaren på månadsbasis. Låneavtalen är mellan investeraren och låntagaren. Som säkerhet finns att om låntagaren inte betalar tillbaka sina lån kommer kreditförlust begränsas till 30 % av det lånade kapitalet. (Fellow Finance sijoittajalle)

Likviditetsrisken är liten vid Fellow of Finance eftersom man har möjligheten att sälja sina lån till andra investerare och på så viss ha möjlighet att få ut de utlånade pengarna snabbt. (Fellow Finance tuotto ja riski)

4.2.3 Vem lånar från Fellow Finance?

Fellow Finance har gjort en statistik över vem som lånar via deras tjänster. Könsfördelningen är jämn, 52 % är män 48 % är kvinnor. Åldersgrupperna 60-70 år 13 %, 50-59 år 19 %, 40-49år 20 %, 30-39 år 24 % och 20-29 24%. Lån tagaren är normalt arbetstagare den näst största gruppen är pensionärer och efter det kommer företagare, bönder och studerande. 45 % av låntagarna lånar mellan 2000 € - 2999 €, vilket gör det till den vanligaste lånesumman. 24 % av låntagarna lånar mellan 1000 € - 1999 €, 19 % av låntagarna lånar mellan 3000 € - 3999 € och endast 1 % av låntagarna lånar 7000€

Vanligaste storleken på hushållen som tar lån är ensam boende med hela 31,4%. Vuxen plus barn hemma har likande på 30,5% Vid par boende plus barn så minskar det med som exempel en familj på två vuxna och tre barn står för 2,5 % och två vuxna och två barn står för 6,5 %. Det vanligaste som låntagarna använder sina lån till är för renovering och inredning, den här gruppen utgör 23 %. Efter det kommer

de som valt att sammanslå andra lån och de utgör 22 % av låntagarna. Sen kommer hobbies, transportkostnader, hälsovård, företagsamhet, boende, studerande, resor och övrigt. En överraskande statistik är att 73 % av alla lånesökningar blir nekade. Alltså endast 27 % blir godkända, så en stor bortfiltrering sker. (Fellow Finance kenelle lainaan)

4.2.4 Fellow Finance siffror och pris

Lånesökande på Fellow Finance kan ansöka gratis om lån på hemsidorna genom att använda webbtjänsten. Räntesatsen är fast under hela låneperioden. Räntan bestäms på basis av ett avtal som ingåtts av lånesökande och investeraren. Låneprovision lyfts på 5-6% av lånekapitalet men maximalt upp till 250 €. Lånets konto underhållnings avgift är på 0,4-1% / månad av det ursprungliga lånekapitalet. Om lånet i förtid återbetalas är det gratis. För ändring av avbetalningsplanen debiteras 15 €. Vid amorteringsfri månad debiteras 10 €. Administrationen är gratis för investeraren. Fellow Finance fakturerar eventuella betalningspåminnelser och förseningsräntekostnader vid behov till låntagaren. (Fellow Finance hinnasto)

4.3 ZOPA

Storbritanniens ledande P2P-låneföretag Zopa är världens första företag som år 2005 startade verksamheten att förmedla lån mellan privatpersoner. (Mera om person till person lån)

Zopas ide är att belöna kunder som sköter om sin ekonomi genom att erbjuda lån till låga räntor och för investeraren hög avkastning på investerat kapital. (Zopa om).

Zopa har sedan år 2005 lånat ut 688 miljoner pund som motsvara 870 miljoner euro. För tillfället lånar mer än 49 000 investerare ut allt från 10 pund upp till 1 miljon pund till låntagare. Zopa har utsetts till ”Mest trovärdiga personlånegivare” av Moneywise Customer Awards fem år i rad. (Zopa om).

Zopa har 130 anställda på kontoret i London. Zopa har lånat ut £ 1081 miljoner till brittiska konsumenter. Det senaste året har Zopa lånat ut över 280 miljoner £. Över

£ 61m i ränta som investeraren har lyft sedan Zopa lanserades. Över 59 000 investerare varav 51 000 aktiva. Antal låntagare genom åren är över 110 000. Genomsnittliga lånebeloppet är £ 7500. Genomsnittlig utlånat belopp är på £ 6200. Genomsnittlig avkastning till investerarna är på 5,0 %. Obetalda fordringar sedan år 2005 är 0,6 %. Det vanligaste som låntagarna använder sina lån till är en bil, att betala av kreditkort och göra förbättringar i hemmet. (Zopa om)

4.3.1 Hur gör låntagaren hos Zopa

Låneansökaren använder Zopa loan Calculator för att se vad Zopa erbjuder vad gäller räntan till det belopp han/hon vill låna och hur låneansökaren vill att amorteringsplanen ska se ut. Sen skall låneansökaren berätta lite om sig själv och sin ekonomiska situation. Sen får låneansökaren en offert på vad Zopa kan erbjuda. Zopa ger ett besked inom 48 timmar under vardagar före överföringen till låntagarens konto. Låntagarna kan också skynda på processen om man behöver pengarna snabbare.

Kraven för att få ett lån från Zopa är att man måste kunna identifiera sig och vara minst 20 år gammal. Låntagaren får inte ha några större ekonomiska störningar. Man måste vara boende i Storbritannien och haft adress där i tre år. En årsinkomst på minst 12 000 pund vilket kan både vara lön eller en pension.

Zopa gör två typer av kreditupplysningar beroende på hur långt man kommit i låneansökan. När låntagen ansöker om en offert så görs en kreditkontroll som heter Quotation Search också kallad soft search. En sådan kontroll påverkar inte kredittiden och blir inte synlig på kredit historien så andra kan se det, men du kan se vem som gjort en soft search om låntagaren ber om en kopia av sin egen historik. En soft search ger Zopa möjligheten att snabbt kolla om offert ansökaren har möjlighet att klara av lånet. Zopa använder sig av kreditupplysnings företag Equifax.

När låntagaren ansöker om ett lån som fått via offert så gör Zopa en kreditupplysning som heter Credit Application Search som är den andra typen av kreditupplysning. Den kommer däremot att synas på låntagarens kredithistorik. Med hjälp av denna kreditupplysning kan Zopa garantera sig om att låntagaren har råd med lånet. Denna typ av kreditupplysning är den samma som bankerna använder sig av. (Zopa peer-to-peer).

4.3.2 Hur gör investeraren hos Zopa

Först placerar investeraren sina pengar till ett Zopa-konto som sedan blir utlånat till små grupper av lånare. När låntagaren amorterar på sitt lån varje månad plus ränta så växer investerarens pengar. Investeraren kan månatligen ta ut som inkomst eller ta ut i förskott. (Zopa Lending).

När investeraren månatligen får in pengar på kontot så istället för att ta ut allt kan han/hon välja att pengarna automatiskt utlånas på nytt i nya lån för att maximera avkastningen. Investerare kan direkt låna ut åt låntagare, allt från 10 pund och högre, det finns ingen över gräns. Man kan välja mellan grupperna två-tre år eller fyra-fem års lånetid. (Zopa how lending money works).

Investeraren kan lyfta pengar på två sätt. Antingen månatligen det hela belopp som investeraren får utan extra kostnader eller som en valfri klumpsumma. Alltså kan investeraren ta ut pengar som låntagaren ännu inte betalt tillbaka. Detta fungerar så att man säljer sina lån till andra investerare till en avgift på 1 %. (Zopa peer to peer experts accessing your money)

4.3.3 Zopa's Safeguard Trust

Zopa's Safeguard Trust finansieras genom bidrag från den avgift en låntagare betalar när deras lån godkänns. Denna summa pengar skyddas i Zopa's Safeguard Trust och är baserad på en uppskattning på hur många låntagare som eventuellt kommer misslyckas att amortera i tid. Ifall låntagaren inte har råd att betala av sitt lån är fonden till för att kunna ersätta det förlorade beloppet till investeraren. För tillfället

har fonden £ 10 770 540,63 Uppskattad mängd fonden kan behöva täcka £ 9 127 576,80 det vill säga en buffert på £ 1 642 963.82. (Zopa risk data)

4.4 Lending Club

Lending Club är ett företag från USA som är världens största online-kreditmarknad. Företaget erbjuder lån till privat personer, lån till företag och finansiering vid en del medicinska procedurer. Låntagare har tillgång till låga ränte lån genom Lending Club's online plattform via datorn eller mobiltelefonen. Investerare investerar kapital för att möjliggöra att låntagare kan ansöka om lån i utbyte för att få avkastning i form av räntan. Lending Club har som ett mål att omvandla banksystemet till ett friktionsfritt, transparent och effektiv online marknad för att hjälpa människor att uppnå sina finansiella mål varje dag. (Lending club about us)

Lending Club lanserades ursprungligen på Facebook som en av Facebooks första applikationer. (Forbes investing lending club credit cards personal loans for fun)

4.4.1 Hur gör låntagaren hos Lending Club

Lånesökande ansöker om ett lån genom Lending Club på deras hemsidor. Det är snabbt, enkelt och anonymt och alla ansökningar måste fyllas i via internet. Den sökande börjar att kontrollera sina "rates", detta tar bara några minuter, och påverkar inte ens kreditvärdering. Om lånesökande är berättigad att ta lån kommer han få flera låneerbjudanden. Sen väljer lånesökande det erbjudande som han föredrar och som bäst passar honom bäst och sedan fyller han i en ansökan online och utför en verifieringsprocess för att verifiera sig själv. Investeraren kommer aldrig att lära känna personligen lånesökaren eller kontakta sökanden direkt. Lånesökaren ansökan kommer att granskas av Lending Clubs verifieringsteam. Under denna översyn kan lånesökaren bli ombedd att lämna dokumentation på till exempel löneverifikat eller kontoutdrag för att understödja ansökan. Sen får låneansökaren instruktioner för att guida sig genom e-post och bankkonto verifieringsprocesserna. Nästa steg är att investeraren förbinder sig till lånet och godkänner, sen kommer lånebeloppet automatiskt in på låntagarens bankkonto inom fyra arbetsdagar. (Lending club apply for a loan)

Godkännandet och finansieringsprocessen tar omkring sju dagar men kan ta lite längre om man skickar in ytterligare dokumentation. Beroende på bank kan det ta ett par extra dagar. (Lending club how long does it take to get my loan)

Låneansökaren kan fortfarande bli nekad ett lån efter att ha valt att ta emot låneerbjudande om inte dokumentationen som Lending Club bett om överensstämmer med de uppgifter som tidigare angetts. Dokumentation som Lending Club kan be om är dokumentation för att verifiera låneansökandes identitet, arbetes situation eller inkomst. Om dokumentationen inte lämnas in eller är korrekt enligt andra uppgifter i ansökan kan detta innebära att lånet nekas. (Lending club why was my loan declined after I accepted my offer and provided the requested documents)

Räntor på lån från Lending Club lån varierar från 5,99 % -32,99%. Räntorna är anpassad för varje kund baserat på Lending Club's erfarenhet genom åren. Räntan är avsedd att kompensera investerarna för användningen av sina medel och för att täcka förluster för lån som eventuellt inte blir återbetald. Generellt gäller att ju mindre risken är för uteblivna betalningar **och kortare** amorterings tid desto lägre ränta kan erbjudas. Och för sökande med högre rate så påverkar det också den sökandes ränta. (Lending club why is this my rate)

Låntagarens månatliga betalningar dras automatiskt från bankkontot. Lending Club skickar en påminnelse några dagar innan betalningen förfaller och låntagaren bör bara se till att han har tillräckligt med pengar på kontot. Om låntagaren vill, erbjuds möjligheten att betala med check. Man kan betala av sitt lån när som helst eller göra en extra betalning när som helst. Om låntagaren får problem med betalningen har han möjlighet att få en 15-dagars frist för att göra sina betalningar utan någon förseningsavgift. (Lending club repayment process)

Lending Club rapporterar alla försenade betalningar, missade betalningar, andra missar och liksom ett register över i tid betalningar till låntagares kreditbetyg. (Lending club do you report late borrowers' accounts to the credit bureaus)

4.4.2 Hur gör investeraren hos Lending Club

Första steget som investeraren gör är att öppna ett konto och överföra pengar. Man kan välja mellan ett traditionellt konto eller ett pensionssparkonto. Man har senare möjlighet att ha konto för ett företag, för en minderåring, ett gemensamt konto, klientkonto eller ett eget konto. Man har möjlighet att överföra pengarna med hjälp av check, över internet eller via ACH. (Lending club getting started)

ACH är ett elektroniskt överföringssystem som drivs av National Automated Clearing House Association. Detta betalningssystem behandlar bland annat löner, direkt insättning, skatteåterbäring, konsument räkningar, skattebetalningar.(investopedia ACH)

När investeraren har fört över sina pengar till konto är det bara att investera och sen bygger man en så kallad portfolio för att anpassa sina investeringsmål. Istället för att investera alla pengar i ett lån kan investeraren investera i delar av pengarna i så små summor som 25 \$ i olika lån. Dessa kallas Notes och finns i 36- eller 60-månaders lån. Genom att ha flera små Notes till olika låntagarens lån minskar det risken om låntagarna inte är benägna att betala tillbaka. Lending Club delar in låntagarna i betyg grupper från A till G baserat på kreditklassificeringen och risken. Investeraren kan välja vilka grupper som han vill investera i.

Det finns två huvudsakliga sätt att investera sina pengar på Lending Club. Första är automatisk investering, med automatiskt investering investeras pengar enligt de kriterier som investeraren angett vad gäller bland annat ränt. Detta kräver mindre arbete för att distribuera pengarna. Det går när som helst att pausa eller avbryta den automatiska investeringen. Den andra möjligheten är manuell investering, som ger möjlighet att styra allt själv. Med manuell investering kan investeraren välja bland alla lånen och bygga upp sin portfölj ett steg i taget. Det är sen möjligt att manuellt återinvestera pengar som investeraren får från låntagarens amorteringar. Investerare kan investera specifika belopp i lån, till exempel, om Bo vill låna 2000€ kan investeraren välja att låna ut enbart 250€ och då kan andra investerare välja hur mycket de vill investera i Bos låneansökan tills hela lånet har uppnåtts. (Lending Club build portfolio)

Betalningar av amorteringar sker varje månad. Amorteringarna tar Lending Club emot och dessa månatliga betalningar betalas sedan ut till de investerare som investerat och då direkt är det möjligt att åter investera eller att lyfta ut från Lending club kontot. När låntagaren missar en betalning gör Lending Club rimliga ansträngningar för att samla in uteblivna betalningar. Ränta och andra utbetalningar är skattepliktig som inkomst enligt USA's lagar. (Lending club FAQs for new investors)

4.4.3 Statistik från Lending Club

67,70% av de som lyfter lån via Lending Club uppger att de använder sina lån för att betala av gamla lån eller skulder. 18,74% uppger att de använder pengarna för att finansiera sina kreditkorts skulder. (Lending club statistics)

Senaste kvartalet låg medelräntan för 36 månaders lån på 11,06 % och 60-månaderslånen på 15,47 %. För alla lån var medeltalet 13 % i ränta. De låntagare som har C klassificering står för 27,23% av de utlånade pengarna under 2015. Klass B står för 25,38% och A gruppen för 16,63%. De två sämsta klasserna alltså F och G står för 3,31 % respektive 0,76 %.

Låntagaren tar genomsnittligt lån på \$ 14 553. Investerarna hade finansierat 11 217 348 156 \$ i lån, och enbart \$ 1 911 759 192 kommer från Q2 2015. Årlig genomsnittlig avkastning är 8,93 %. (Lending club statistics)

4.4.4 Lending Club Siffror

Vid Lending Club ansöker man kostnadsfritt om lån. Samtliga lån har en fast ränta vilket innebär att din månatliga amortering aldrig kommer att stiga. Varje gång man ansöker om ett lån via Lending Club klassificeras man på basen av sin ekonomiska situation och klasserna sträcker sig från A till G.

Klassificering	Ränta	Avgift för skapandet av lånet
A	5.32% - 7.98%	1% - 4%
B	8.18% - 11.49%	4% - 5%
C	12.05% - 14.33%	5 %
D	15.41% - 17.86%	5 %
E	18.20% - 20.99%	5 %
F	21.99% - 25.99%	5 %
G	26.77% - 28.99%	5 %

Figur 3. Räntor Lending Club

Figuren ovan visar inom vilket ränteintervall man hamnar i beroende på vilken klassificering man får. Avgift för skapandet av lånet dras av lånet när man lyfter det. Till exempel om man tar ett lån på \$ 6 000, 36-månaders amortering till en ränta på 6,99 % med en 2 % skapande avgift på \$ 120,00 får du ett lånebelopp på \$ 5,880,00 och kommer att göra 36 månatliga betalningar på cirka \$ 185,24 på en 8,36 % ränta.

I fallet med en \$ 20,000, 60-månaders lån till en ränta på 7,62 % med en 3 % skapande avgift på \$ 600,00 får du ett lånebelopp på \$ 19,400.00 och kommer att göra 60 månatliga betalningar på cirka \$ 401,90 på en 8,91 % ränta. (Lending club borrower rates and fees)

Lending Club lyfter endast avgifter från investerare när de tar emot betalningar, vilket innebär att avgifterna är direkt knutna till deras kassaflöde. Som investerare betalar man en 1 % serviceavgift för varje mottagen betalning. Om låntagare missar en betalning behöver man inte betala en avgift förrän betalningsbeloppet har blivit betald. Vid en förfallen betalning kommer investeraren att betala en avgift på 18 % på den förfallna summan om den är minst 16 dagar efter förfallodagen och inga rättsliga tvister är inblandade. Om en advokat blir inblandad så betalar man 30 % av advokatkostnaderna vid rättsligtvist plus kostnader övriga kostnader. 30 % av amorteringen om lånet är mindre än 60 dagar efter förfallodagen och inte mer än 90 dagar. 35 % i alla övriga fall med undantag för rättstvister där man tar 30 % per timme. (Lending club FAQs for new investors)

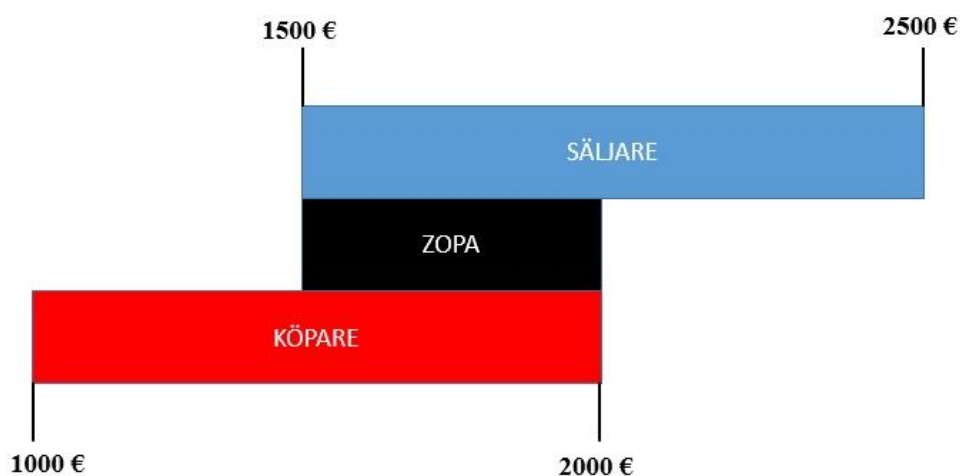
5. ZOPA "ZONE OF POSSIBLE AGREEMENT" TEORIN

Zone of Possible Agreement är grovt översatt "zon för en eventuell överenskommelse" även kallad "förhandlingsintervall" alltså var det finns en potentiell överenskommelse som skulle gynna båda sidor mer än andra alternativ gör. Detta händelseförlopp sker mellan investeraren och lånsökaren vid person till person lån. (Zone of Possible Agreement)

5.1 ZOPA

Ett exempel där ZOPA uppstår är om Fredrik vill köpa en begagnad bil för 5000 € eller mindre och Maria vill sälja en för \$ 4500, de två har en så kallad Zopa. Men om Maria inte kommer gå under \$ 7000 och Fredrik kommer inte att gå över \$ 5000 har de inte en zon för en eventuell överenskommelse. (Zone of Possible Agreement)

En Zopa förhandlingsintervall är avgörande för ett framgångsrikt resultat i en förhandling. Men det kan ta lite tid att avgöra om en Zopa existerar. Det får bara bli känt när parterna utforskar sina olika intressen och alternativ. Om de som tvistar kan identifiera Zopa, finns det en god chans att de kommer att kunna nå en överenskommelse p.g.a. intresset finns för framgångsrikt resultat. Som figur 4 nedan illustrerar tydligare hur en ZOPA kan fram stå i mer lyckade situationer. (Zone of Possible Agreement)

Figur 4. Zone of Possible Agreement illustration

5.2 Fundamentala grunder för Zopa

Parterna för eventuell zopa måste först avgöra vilka alternativ de har. Roger Fisher och William Ury införde begreppet "BATNA" (Best Alternative To a Negotiated Agreement). Ex. har Maria två potentiella köpare till sin bil och dessa är George och Fredrik. George är villig att betala 6950€. Om Fredrik inte kommer att betala mer än George, då blir Georges erbjudande Marias BATNA. Likaså om Fredrik har hittat en annan bil han gillar för 5500€, då han kommer han inte att betala mer än så för Marias bil eller kanske lite mindre. Så Fredriks BATNA är då bilen för 5500€. (Best Alternative to a Negotiated Agreement)

Det finns en "zon för eventuellt avtal" om det finns en överlappning mellan dessa positioner som figur 4 ovan illustrerar. Om det inte finns är det mycket osannolikt att det blir en lyckad förhandling. I själva verket kommer det bara att lyckas om en av parterna antingen inser att hennes BATNA inte är så bra som hon trodde, eller beslutar av någon annan anledning att acceptera avtalet, även om ett annat alternativ skulle kunna ge bättre resultat. Detta händer ofta när parterna inte utforskar eller förstår sina BATNAs tillräckligt bra, därför nöja sig med mindre än att de kunde ha fått på annat håll. (Best Alternative to a Negotiated Agreement)

Alla parter har en walk-a-way punkt när priset antingen är för lågt eller för högt. Om man når dessa punkter under en förhandling kan det snabbt bli stop på förhandlingarna om inte någon av parterna byter riktning. Men om man börjar visa osäkerhet kan det visa svaga punkter och vara en negativ sak. (Best Alternative to a Negotiated Agreement)

5.3 Identifiera Zopa:n

Om båda parter känner till varderas BATNAs och deras walk-a-way, borde parterna kunna kommunicera bra, bedöma de föreslagna avtalen och småningom identifiera Zopa. Men parterna känner ofta inte till sina egna BATNAs och det är ännu mindre sannolikt att känna till den andra sidans BATNAs.

Ofta låtsas parterna att de har ett bättre alternativ än de verkligen har för att det ofta ger mer makt vid förhandlingarna. Resultatet av ett sådant bedrägeri kan vara den uppenbara avsaknaden av en Zopa och därmed en misslyckad förhandling, när en Zopa egentligen existerade. Att bete sig osäker kan också påverka parternas förmåga att bedöma potentiella avtal eftersom parterna kan vara orealistiskt optimistisk eller pessimistisk om möjligheten att avtalet eller värdet av alternativ. (Zone of Possible Agreement)

6. RÄNTA

Kreditgivarens ersättning för de lånade pengarna kallas för ränta. Ränta betalas åt kreditgivaren under den tid pengarna är utlånade. Räntan består ofta av en grundläggande referensränta och en s.k. marginal ränta. (Finansinspektionen Räntor kostnader och amorteringsvillkor)

6.1 Olika räntor

På följande sätt byggs en ränta upp: till exempel om grundläggande referensräntan är 1 % och marginal ränt är 0,5 % så blir de totala räntan 1,5 %. Den fasta räntan är normalt oförändrad under en avtalad tid och kan inte påverkas av allmänna räntor. Räntor till lån som är bundna till kort referensränta såsom Prime räntan eller Euribor räntan varierar.

Euribor och primräntorna är de vanligaste referensräntorna. Räntan, avgifterna, löptiden och amorteringsvillkoren avgör de totala lånekostnaderna. Kostnaderna för lånet påverkas stort av lånetiden.

Den effektiva räntan består av räntan och andra kostnader. När kreditgivaren beviljar ett lån uppbär de olika avgifter, t.ex. uppläggningskostnad, expeditionsavgift och lånereserveringsprovision. Dessa utgifter varierar vanligtvis beroende på investeraren, kraven och totala beloppet. (Finansinspektionen Räntor kostnader och amorteringsvillkor)

Vid de fall där ett lån eller en kreditkorts kreditlimit underskrider 2 000 euro finns ett räntetack. Räntetacket får högst då var referensräntan plus 50 %. Detta tak omfattar inte nyttighetsbundna krediter som enbart kan användas för att betala för varor eller tjänster men gäller såna nyttighetsbundna krediter med uttagsrätt. (Konkurrens- och konsumentverket kreditens pris)

En låneränta utgörs av två saker en referensränta och bankens marginal. Största delen av kostnaderna för ett lån består av räntan. De som oftast används i Finland är Euribor 1–12 mån som fastställs dagligen. Viktigt är att referensräntan endast vid justeringsdatumet som fastställts i låneavtalet. (Finansinspektionen Lånerantan)

6.2 Euribor

Euribor står för "Euro Interbank Offered Rate". Euribor är en ränta som de förstklassiga bankerna lånar ut till varandra. Euriborräntorna görs varje bankdag nya beräkningar på alltid kl 12:00 finsk tid. Man plockar noteringar från ett 40: tal stor banker i euroområdet, den enda finska banken som är med är Nordea, av dessa noteringar räknas bort de 15 % högsta och 15 % lägsta, och det resterande räknar man ett medelvärde på. (Finlands bank Beskrivning)

Allra största delen av dagens lån binds till en rörlig Euriborränta. Euribor är en referensränta utvecklad för den europeiska penningmarknaden. Namnet på Euriborräntan berättar för hur länge låneräntan är oförändrad. Om man har ett lån bundet till Euribor 12 månader så hålls den oförändrad 12 månader från kredituttaget. Till referensräntan lägger man alltid till marginalen för krediten. (Andelbanken euribor)

Euriborräntorna blev noterade första gången 30.12.1998 på valuteringsdagen 4.1.1999. (Nordea räntor)

6.3 Övriga räntor

Grundränta fastställer finansministeriet två gånger om året i juni och december och den blir i kraft i ett halvt kalenderår. Man beräknar grundräntan genom att ta genomsnittet av 12 månaders marknadsräntor som har publicerats tre kalendermånaderna före fastställningen. Man avrundar grundräntan med en fjärdedels procentenhets noggrannhet.

Referensräntan är enligt lagen den ränta som den Europeiska centralbanken tillämpat alltså Euribor. Den tillämpas före den första kalenderdagen i varje halvårsperiod och den avrundas alltid uppåt till närmast halva procentenhet. Enligt räntelagen skall dröjsmålsräntan utgöras av referensräntan plus sju procentenheter.

Bankernas referensräntor har bankerna och bankgrupperna från och med den 1 januari 1990 självständigt kunnat få använda sina helt egna primräntor som referensränta vid utlåning. (Finlands bank Beskrivning)

En Primeränta är bankspecifik referensränta, vilket innebär att bankerna enskilt själva bestämmer Primeräntan. Euriborräntan är euroområdet referensränta. Euribor räknas med hjälp av medeltalet av bankernas räntenoteringar inom euroområdet och räknas dagligen för 1, 2 och 3 veckor samt en till tolv månaders ränteperioder. Räntan till lån som är bundna till Euribor justeras alltid efter avtalad tid. (Konkurrens- och konsumentverket kredit ordlista)

Bankernas Primräntor följer med marknadsräntorna. Bankerna brukar dock inte justera sina Primräntor vid varje ändring av marknadsräntorna det vill säga att de har en vis fördröjning jämfört med marknaden. (Finansinspektionen Låneräntan)

7. VAD ÄR EN BORGENSMAN?

En borgensman finns till för att säkerställa återbetalningen av lån till långivaren. Ett lånebeslut grundar sig alltid i första hand på låntagarens förmåga att betala av lånet. Man kan ha flera borgensmän till ett och samma lån. Man ansvarar solidariskt när man är flera borgensmän enligt avtal. En borgensman behöver inte svara för hela skulden utan man kan också stå för en viss del som avtalat. (Finansinspektionen Borgen och pant)

7.1 Hur går det till som borgensman?

En skuld kan infodras av vem som helst av de borgensmän som finns angivna som borgensmän när en skuld har förfallit. Om en skuld förfaller och borgensmannen blir tvungen att betala sin del av skulden eller hela skulden, så har han hon rätt att kräva detta belopp av låntagaren. Övriga ansvar är också solidariskt fördelat på alla borgensmän.

Banken är skyldiga att före avtalsteckning upplysa borgensmannen och pantsättaren om de skulder och säkerheter som gäller. Man måste också upplysa låntagaren om dess förpliktelser och andra eventuella omständigheter som är anknytna till låntagande som betalningsförmågor och övrigt som kan vara till nytta för borgensmännen och/ eventuella pantsättare. Om långivarna har försummat information kan borgensmannens eller pantsättarens ansvar lättas. Därför är det viktigt att informera.

Följande är viktigt att ha på klart före man förbinder sig som borgensman eller pantsättare. Fråga låntagaren om hans/hennes ekonomi eftersom låntagarens ekonomi avgör dennes betalningsförmåga. Ta reda på borgens- eller pantförbindelsens omfattning för att få en egen bild av lånets innehåll. Man skall ta reda på hur stor del av skulden man svarar för eller om det är tidsbunden ansvarstid. Man skall se till att få kopior på borgensförbindelsen, pantförbindelsen, skuldebrev och amorteringshandlingar. Man skall även vara beredd på att svara för förbindelsen. Alla oklara punkter som finns i avtalet bör klar göras innan underteckning. (Finansinspektionen Borgen och pant)

8. VAD ÄR EN BETALNINGSSTÖRNING

Om man inte betalar sina skulder förvandlas det till en betalningsstörning. En betalningsstörning är en anteckning som blir registrerad i ett register över betalningsstörningar och finns kvar i registret två till tre år. Om en ny anteckning uppstår så förlängs tiden. Om man betalt fodringen blir tiden två år. (Konkurrens- och konsumentverket betalnings anmärkningar)

8.1 När får man en betalningsstörning

Det räcker inte med att en betalning blivit försenad för att få en anteckning i registret, utan för att få en anteckning om en privatpersons betalningsstörning kan endast göras om en konsumtionskredit är försenad mera än 60 dagar, om det nämns i kreditavtalet. Men då skall det dessutom ha skickats ut till gäldenären, personen i fråga, en påminnelse om detta med hot om anteckning om betalningsstörning hela 21 dagar tidigare. Man kan även få en anteckning i registret om en domstol dömer en juridiskperson skyldig till att betala en skuld, om utsökning sker och det konstateras att personen i fråga är medellös och om personen har beviljats skuldsanering för sin privata ekonomi eller om frivillig skuldsanering väljs får man en betalningsstörning.

När en person har en anteckning i registret för betalningsstörningar dras personens kreditkort in. Ens möjlighet till kredit försvåras mycket och man kan inte ingå avtal gällande avbetalningsköp. Det blir även svårare att ingå avtal gällande telefonabonnemang och försäkringsavtal. Att få en arbetsplats kan vara svårare, särskilt de gällande med ekonomiskt ansvar och där till kan en anteckning i registret även göra det svårare för personen att få en hyresbostad.

Man har möjlighet till att en gång om året kostnadsfritt få ett utdrag ur kreditupplysningsregister, där man då kan se sina lagrade uppgifter om sig själv och vilken tids ram dessa har. I Finland är det Suomen Asiakastieto Oy som är det ledande bolag inom kreditupplysning. (Konkurrens- och konsumentverket betalnings anmärkningar)

8.2 Vad sker vid amortering på P2P-lån

På Fixuras hemsidor påpekar man vikten med att den månatliga raten betalas i tid. Om låntagaren av någon orsak inte betalat sin månatliga rat i tid kommer en skriftlig påminnelse att sändas ut. Denna påminnelse innehåller också en påminnelseavgift som bör betalas, detta sker före indrivning.

På de ärenden som går till indrivning tillkommer avgifter från indrivningsbolaget och en dröjsmålsränta. Dessa räntor kommer att tillfalla långivaren eller långivarna och övriga kostnader går till indrivningsbolaget och lånförmedlaren.

Dröjsmålsräntan löper från ratens förfallodatum enligt den avtalade räntan till dess raten blivit betald som helhet. Om den totala summan av obetalda skulder är större än 6 % eller högre av det totala lånet förfaller lånet helt och hållet. Om betalningarna fortsättningsvis uteblir kan det medföra eventuella rättslig åtgärder som en betalningsanmärkning om ärendet går till utmätning. (Fixura allmänna villkor)

8.3 Indrivningsprocessen

Om låntagaren betalar en skuld efter den utsatta förfallodagen men innan man mottagit ett kravbrev så skall de eventuella kostnaderna för indrivning betalas om skuldens fordringsägare (den som man är skyldig pengar) har hunnit vidta åtgärder. I lagen om indrivningar av fordringar 22.4.1999/513 finns bestämmelser om vilka maximibelopp man får indriva vid indrivning. Om indrivningen är mer krävande än vanligt har fordringsägaren rätt att överstiga maximibeloppen. Fordringsägaren måste i sådana fall specificera på vilka grunder den varit krävande och gäldenären skall meddelas om detta.

Betalningspåminnelse avgiften kan högst vara 5 € per påminnelse och denna avgift skickas ut av fordringsägaren. Den första påminnelsen kan tidigast skickas ut 14 dagar från förfallodagen och den andra påminnelsen med inkluderad avgift tidigast 14 dagar efter den förgående påminnelsen har sänts. Betalningspåminnelser leder inte till anteckning om betalningsstörning i detta skede.

Om betalningspåminnelsen eller påminnelserna också blir obetalda kan fordringen överlåts till en professionell indrivare som fortsätter indrivningen. Indrivningsbyrån som tar över indrivningen skickar bland annat ut betalningskrav till gäldenären.

Andra som bedriver indrivning kan bl.a. vara advokatbyråer, juridiska byråer och revisionsbyråer med professionell indrivningsverksamhet. Man kan endast begära indrivningskostnader för betalningskrav 14 dagar efter den senaste betalningspåminnelsen eller betalningskravet. I normala fall kan man enbart kräva indrivningskostnader för högst två betalningskravbrev även om man skickar fler än två. Om det funnits särskilda skäl att skicka kravet bör det specificeras i betalningskravet.

I det första betalningskravet får det krävas maximalt 14 € om skuldens är mindre än 100 € eller om skulden kan gå direkt till utsökning som till exempel kommunal hälsocentralsavgifter, 24 € om skuldens är större än 100 € och mindre än 1 000 € och 50 € om skuldens är större än 1 000 €.

Om en konsumentkredit är obetald efter 60 dagar och om det nämns i kreditavtalet kan det leda till en anteckning om betalningsstörning. Men ett hot skall ha sänts till gäldenären åtminstone 21 dagar före.

Maximibeloppen för indrivning när det gäller en enskild skuld är 60 € om skulden är högst 100 €, 120 € om skulden är mellan 100 € – 1 000 € och 210 € om skulden är mera än 1 000 €.

Fordringsägaren har rätt att överstiga dessa summor om det finns motivering för det. Exempelvis om indrivningen har varit svår. Om en indrivning av en skuld kan direkt indrivnas med hjälp av utsökning får maximibeloppen högst uppgå till 51€ och detta belopp får inte under vilka omständigheter som helst överstigas.

Det blir en juridisk indrivning om trots flera betalningskrav en räkning blir obetald och ingen betalningsplan har blivit avtalad. Då har fordringsägaren eller indrivningsbyrån rätt att dra det till domstol.

Om en räkning trots ett eller flera betalningskrav förblir obetald och det inte har avtalats om en betalningsplan kan fordringsägaren eller indrivningsbyrån föra ärendet vidare till domstolen att få en dom i ärendet. När domstolen har gett domen kan indrivningen påbörjas av en myndighet. Man kan till ta till med fodringstalan om så behövs. Om man förflyttar fordran till en professionell indrivningsbyrå bör det informeras till gäldenären i form av ett skriftligt betalningskrav före mera rättsliga åtgärder tilltas.

När domstolen har sänt fordringsägarens stämningsansökan till gäldenären och om gäldenären i fråga låter den vara och inte reagera ett dugg hamnar han/hon att betala hela skulden på en och samma gång.

Man har rätt att bestrida ärendet om det anses grundas på otydliga orsaker eller obefogade orsaker. I dessa fall behandlas fallen som ett tvistemål i domstolen där gäldenären har en möjlighet att invända på och motivera. Man har fortfarande möjlighet att förhandla med indrivningsbyrån eller fordringsägaren om en möjlig betalningsplan.

För att undvika en anteckning i betalningsstörningsregister skall hela skulden betalas plus kostnaderna för rättegången och stämningsansökan. Skuldbeloppet ökar med 110–240 € när man räknar in rättegångskostnaderna. Om skuldkapitalet är 300 € blir taxan 50€ -80€, när det är mellan 300 € och 1 000 € blir taxan 80-120 € och över 1000€ eller om det lett till vräkning är taxan 110-160€. En expeditonsavgift debiteras också för ärendet av tingsrätten enligt hur informationen har lämnats in, 60€ om det skett elektroniskt och 80€ om det skett skriftligen.

Om en utsökningsdom blivit utfärdad av domstolen får man en betalningsstörningsantecknad. Genom utmätning börjar hela skulden indrivas. Man utmäter ens egendom och ens inkomst för att få ett belopp som skall täcka skulden. Vid indrivningen har man inte möjlighet att indriva hela lönen. Bidrag så som bostadsbidrag, barnbidrag och utkomststöd är inte utmätningbart. Man får ett brev av utmätningssmannen ett så kallat indrivningsbrev när fordringsägaren har sänt skulden för utmätning.

Man har som alternativ att kontakta utmätningsmannen och överlägga en betalningsplan. (Konkurrens- och konsumentverket indrivningskostnader och indrivningsprocessen)

Ursprungliga summan	35 €
Första betalningspåminnelsen	+ 5 €
Andra betalningspåminnelsen	+ 5 €
Första betalningskravet från indrivningsbyrå	+ 14 €
Andra betalningskravet från indrivningsbyrå	+ 7 €
Tingsrätten:	
Stämningens rättegångskostnader	+ 50 €
Expeditions avgift	+ 60 €
Efter detta en anteckning i kreditupplysningsregistret	
Totalt	176 €

Figur 5. Exempel på indrivningskostnader

Figur 5 åvan visar Exempel på indrivningskostnader för en ursprunglig mobiltelefonräkning på 35€ hur utgifterna kan ur arta figurens källa: (Konkurrens- och konsumentverket exempel på indrivningskostnader)

9. KREDITBETYG

Kreditbetyg är en åsikt om hur stor kreditrisken är för ett företag, privatperson eller myndighet. Kreditbetyget tillhandahålls av kreditupplysningsbolagen som är specialiserade och har de rätta verktygen för att kunna utvärdera kreditrisker. (Standard and poors understanding ratings)

9.1 Allmänt om kreditbetyg

Kreditupplysningsbolagen som säljer kreditbetyg som tjänst, är ofta specialiserade eller nischade inom t.ex. geografiska regioner som världsdelar, länder och områden eller branscher så som industri, service eller privatpersoner. Kreditupplysningsbolagen bedömer enligt egen åsikt och med egna verktyg om hur bra t.ex. ett företag kan uppfylla sina finansiella åtaganden till fullo och i tid. Kreditbetygen kan också bedöma en individuell skuld och hur stor sannolikheten är att krediten blir svår att återbetala för kredittagaren. Varje kreditupplysningsbolag tillämpar sin egen metod för att mäta kreditvärdighet och använder egna betygsskalor för att bäst visualisera sin åsikter. En vanlig betygsskala är från "AAA" till "D" var AAA står för bäst betyg och D för sämsta möjliga.

Kreditbetygen är framåtblickande. Som en del av kreditupplysningsbolaget Standard & Poors kreditbedömning tas aktuell information och historisk information med i bedömningen och effekterna av potentiella framtida händelser som till exempel upp- och nedgångar i konjunkturen som kan påverka företags kreditvärdighet.

Kreditbetyg säger inget om en investeringspotential, men kan användas som riktgivande i beslut. Med andra ord är ett bra betyg inte en garant för att köpa, sälja eller behålla, inte heller ett mått på tillgångarnas värde. (Standard and poors understanding ratings)

9.2 Vem använder sig av kreditbetyg

Kreditbetyg används bland annat av företag och regeringar för att kunna öka sin likviditet. Istället för att ta lån från en bank kan dessa företag och regeringar låna

pengar direkt av investerare genom t.ex. obligationer. Investerare köper skuldebrev t.ex. kommunala obligationer och förväntar sig att få avkastning genom ränta.

Investerare kan använda sig av betygen som riktlinjer för att försöka spå möjliga risker för en investering eller kreditgivning också med hjälp av sina egna risktolerans eller kreditrisk riktlinjer för att göra investeringar och affärsbeslut. På detta sätt kommer kredit betyg till nytta för investeraren och låntagare eller investeringsobjekten.

Samtidigt, kan kreditbetyg användas av företag för att hjälpa dem samla in pengar för eventuell expansion eller forskning och utveckling samt kan det hjälpa städer och andra kommuner för att finansiera offentliga projekt.

Investerare använder sig ofta av kreditbetyg för att bedöma kreditrisk och att jämföra potentiella investeringsobjekt när investeringsbeslut skall göras och vid hantering av sina investeringsportföljer. Institutionella investerare som fondbolag, pensionsbolag, banker och försäkringsbolag använder ofta kreditbetyg till att komplettera sin egen kreditanalys vid eventuell kreditgivning.

Investeringsbankirer hjälper till att underlätta flödet av kapital från investerare till långivare. De kan använda kreditbetyg som måttstock för att förutspå den relativa kreditrisken för olika skuldfrågor. Även för att räkna ut priset i enskilda lån och för att fastställa räntan till dessa lån. Investeringsbankirerna kan se till kreditklassificeringsbolagens kriterier när man försöker förstå hur kreditklassificeringsbolagens tillvägagång när man ger kreditvärdering för olika objekt.

Institutioner som företag, finansiella institutioner, regeringar, stater, städer och kommuner, använder kreditbetyg för att ge oberoende syn på sin egen kreditvärdighet och kreditkvaliteten i sina skuldproblem. Institutionerna kan också använda sig av kreditbetygen för att kommunicera relativ kreditkvalitet emissioner och därigenom utöka mängden potentiella investerare. Dessutom kan kreditbetyg hjälpa dem förutse ränta som erbjuds på deras nya lån. Som en allmän regel, desto bättre kreditbetyg desto lägre ränta måste man betala för att locka investerare och tvärtom,

lägre kreditvärdighet leder vanligtvis till att man måste betala en högre ränta för att kompensera den högre kreditrisken som antas av långgivare.

Företag och finansiella institutioner, särskilt de som är involverade i kreditkänsliga transaktioner, kan använda kreditbetyg till att bedöma motpartens risk att inte kunna uppfylla sina finansiella åtaganden. Till exempel kan användningen av kreditbetyg ske vid beslut om att låna ut pengar till en särskild organisation eller att välja ett företag som kommer att garantera återbetalning av en lån i händelse av konkurs. Ett kreditvärderingsinstituts åsikt om motpartsrisk kan därför hjälpa företag att analysera sin kreditexponering finansiella företag som har gått med på att ta på sig vissa finansiella åtaganden och att utvärdera lönsamheten för potentiella partnerskap och andra affärsrelationer. (Standard and poors understanding ratings)

10.KREDITUPPLYSNINGSBOLAG

Vissa kreditvärderingsinstitut publicerar och ger upplysningar om företag genom att analysera kreditrisken för exempel långivare och enskilda skuldfrågor. De formulerar och ger betyg som sen används av investerare och andra som kan tänkas behöva uppgifterna för att göra affärsbeslut. (Suomen Asiakastieto henkilön luottotietoluokittelu)

10.1 Suomen asiakastieto

Suomen asiakastieto är ett av flera företag i Finland som jobbar med kreditupplysning. De erbjuder olika tjänster åt företag och privatpersoner när de vill veta hur ett annat företags eller privatpersoners ekonomi ser ut. De erbjuder bland annat tjänsterna så som riskprognos, riskmätare och rating alfa.

En riskprognos använder sig av kreditupplysningsanteckningar och företagskontakter som stöd för att förutspå sannolikheten att en person får fler och nya betalningsstörningar. All riskprognoser utgår ifrån statistik och riskprognosen är alltid uppdaterad i realtid. Denna tjänst klassificerar personer i fem riskklasser. I rapporten kan man se vilka faktorer som har främst påverkan när det gäller klassificeringen. I mera sällsynta fall finns även en anmärkningstext om eventuell intressebevakning, begränsad rättskapacitet, kreditförbud eller specificerade anmärkningar. En riskprognos ger en större helhetsbild om kunder och de som har företagskontakter kan prognosens resultat påverkas mycket både positivt och negativt. Även om kunden inte har några störningar kan man bli klassificerad. Denna tjänst lämpar sig bäst åt företagspersoner och näringsidkare. (Suomen Asiakastieto henkilön riskiennuste)

Med tjänsten riskmätare ges en utvärdering av kundens kreditvärdighet. Riskmätaren gör en analys av kundens kreditupplysningar och företagskopplingar som görs med hjälp av en databas för företags- och kredituppgifter. Kundens ålder beaktas också. Som resultat fås en femdelad klassificering och ger en indikation på om det finns risk för eventuella betalningsstörningar tolv kalendermånaderna framåt. Denna tjänst beaktar personens betalningsförmåga och tar Basel II-reformen med i beaktningarna. Med tjänsten riskmätaren får man också information om vad som

påverkar klassificeringen och anteckningar om betalningsstörningar och övriga anteckningar. Även om kunden inte har några störningar kan man bli klassificerad precis som i riskprognos. Även denna tjänst lämpar sig bäst åt företagspersoner och näringsidkare. (Suomen Asiakastieto henkilön riskimittari)

Basel II- reformen kom till som en följd av den finansiella krisen som varit pågående sedan en tid tillbaka. Den är en omfattande reform med de internationella standarder, och har tagits far av Baselkommittén. (Riksbanken Basel-II-reformer)

Rating Alfa är en skräddarsydd tjänst för finansierings- och försäkringsbranschen. Den förutsäger kundens eventuella framtida betalningsstörningar. Den analyserar med hjälp av en databas kundens kreditupplysningar och företagskopplingar. Den tar även i beaktande socioekonomisk information. Den tjänsten uppskattar också risken för eventuella betalningsstörningar närmaste tolv månaderna. Men denna tjänst kan endast användas av företag som verkar utöka mängden potentiella inom finansierings- och försäkringsbranschen.

Rating Alfa kan dela in finska medborgare och de som är boende i Finland i sju klasser från: AAA - C. Rating Alfa innehåller också en rapport på personens kredit samt befolkningsuppgifter och info om företagskopplingar. Även om kunden inte har några störningar så kan man bli klassificerad precis som i de andra tjänsterna och den tar personens aktivitet i företagslivet i beaktning. (Suomen Asiakastieto henkilön ratingalfa)

11. BANKERNAS MOTSVARIGHET TILL KREDITUPPLYSNING

Bankerna kan vid behov använda sig av kreditupplysningar, men något som skiljer bankerna och P2P-låns företag från varandra är att de vid banken alternativt kan använda sig av stresstest vilket inte görs vid P2P-lån. (Finansinspektionen Kapitaltäckning och riskhantering)

11.1 Stresstest

När ett finansinstitut, såsom en bank utfärdar lån i form av krediter måste de enligt finansinspektionen utföra ett stresstest. Stresstest gör man för att kunna utvärdera hur solid man är mot eventuella ekonomiska förändringar. Problemen som man bör vara solida mot är också ovanliga men problematiska förhållanden. Förhållanden som man testas mot är, ifall marknadspriserna på t.ex. bostäder, olja och andra råvaror börjar hoppa, om andra aktörer i samma bransch tar hårda smällar som leder till konkurs, främst de större aktörerna, och hur det påverkar kredittagaren. Oväntade likviditetsförändringar testas också. (Finansinspektionen Kapitaltäckning och riskhantering)

12. BANKERNAS ALTERNATIV TILL P2P-LÅN

Banker tillhandahåller olika former av konsumentkrediter som kan motsvara de som P2P-låneföretagen erbjuder. Konsumentkrediterna kommer i olika former och olika avtal med varierande kostnader som banken själv får utforma, men i detta stycke tar jag upp hur de i grunden kan se ut. (Finansinspektionen Utlåning)

12.1 Konsumentkrediter

Konsumentkrediter finns i stora utbud och i olika former. I folkmun kallar man konsumentkrediter för normalt banklån. En rad av dessa krediter är kortkrediter, konton med kredit, skuldebrevslån och snabblån. Konsumentkrediter är vanliga och sättet att få kredit idag är enkelt och snabbt tack vare bl.a. snabblån. Men med krediter finns alltid en risk som t.ex. att bli skuldsatt att man inte klarar av att betala av. (Finansinspektionen Konsumentkrediter)

12.2 Kortkredit med konto

Kortkredit kan vara ett betalningsmedel som kan delas upp i två kort, universalkreditkort och specialkreditkort. Universalkreditkortet är vanligtvis ett kreditkort som utfärdats av ett internationellt företag och som kan användas för betalning i Finland, utomlands och på internet. Med detta kort kan man ofta göra kontantuttag från t.ex. bankautomater och betala fakturor. Specialkreditkortet är ofta utformat för att användas i specifika affärer som utfärdat kortet eller i grupper av affärer eller samarbetspartners. För dessa kreditkort tar ofta utfärdaren årsavgifter, låneräntor och andra kostnader. När man handlat på kredit kommer avbetalningen på faktura. Man har ofta som avbetalningsalternativ att betala allt på en gång eller dela upp det i flera betalningsrater med specifik förfallodag. Vid den senare alternativet ökar normalt räntan.

Ett konto på en bank med kredit är passande för mindre lånesummor. Med kredit på konto så har man vid behov tillgång till kredit, man har en limit(gräns/tak) som är avtalad. Tillgångar t.ex. lön som betalas in på kontot minskar då på limiten. Det

räknas då ränta på det belopp som används och beroende på längden så varierar kostnaderna. (Finansinspektionen Konsumentkrediter)

13.VAD ERBJUDER HANDELSBANKEN

I detta stycke kommer jag ta upp vad Handelsbanken har att erbjuda som kan motsvara eller vara ett alternativ till P2P-lån.

13.1.1 Extraflex

Extraflex är en kreditlimit som Handelsbanken erbjuder sina kunder och är en form av kreditkonto med Extraflex behöver man ingen säkerhet. Kontots kreditlimit kan vara mellan 2 000 och 20 000 euro men den kan högst vara tre gånger kontohavarens månatliga bruttoinkomst. Man har möjlighet att ansöka om höjning på krediten direkt via nätbanken. Löptiden för krediten är fortlöpande. Räntan på krediten är Handelsbankens egna prime 365 ränta plus 5 % -enheter som marginalränta. Avgifter som tillkommer vid Extraflex är en uppläggningsavgift som är 100€ och en kontoskötselavgift som är 5€ per månad. Om man vill ta kontouttag går det på 15€ per uttag och om man väljer att höja själva krediten är det 50€. Själva amorteringen sker månatligen i fasta rater.(Handelsbanken)

13.1.2 Handelsbankens avbetalning

Handelsbankens avbetalning är anpassad för köp av fordon till exempel bil, husvagn, husbil, motorcykel, snöskoter eller båt. Man har möjlighet att fritt välja märke och om fordonet ska vara nytt eller begagnat. Som säkerhet har man fordonet i fråga och inget annat. Man kan själv som låntagare bestämma amorteringstiden inom de ramarna som handelsbanken erbjuder. Villkoren som man måste uppfylla är att ens ålder måste minst var 22 år, man bör ha en regelbunden inkomst i form av lön eller en pension. Man bör också ha antingen en fastanställning eller visstidsjobb och själva arbetsförhållandet bör ha pågått minst i 6 månader. Man skall också räknas som stadigvarande boende i Finland. Man får icke inneha betalningsstörningar och handeln av fordonet bör ske via en butik. Handelsbankens avbetalning är flexibelt genom att man kan välja mellan rörlig eller fast ränta. Beroende på vad man tänker införskaffa berör det maximala återbetalningstiden och handpenningens andel. Om

man innehar ett gammalt fordon kan man möjligen använda det som handpenning. Man har möjlighet att betala bort hela skulden på en gång och när allt är betalt äger man fordonet. (Handelsbanken)

Handelsbankens avbetalnings kostnader är en uppläggningsavgift på maximi 500 €, en handläggningsavgift på högst 20 € per faktura. För skriftliga anmälningar och intyg 20 € och för att gör en ändring i anmälningsdelen 25 €. För att få ett körtillstånd utomlands blir det 25€. Om man blir tvungen att gör stora utrednings- eller ändringsarbeten faktureras 100 € per timme och vid byte av innehavare 170€ och ändring i amorteringsplanen 20€. Om man vill ändra på förfallodagen läger man på 2 % -enheter på den avtalade räntan. (Handelsbanken)

13.1.3 Konto med kredit

Man har möjlighet ansluta en kreditlimit till sitt Handelsbanksbrukskontor för att klara av större utgifter och kan utnyttjas när den behövs som mest. För den använda limiten tas en provision men man betalar endast ränta på den använda krediten. Avgifter för Konto med kredit samt en expeditionsavgift lyfts när avtalet är under-tecknat och detta beräknas 0,50 % på kreditbeloppet och minst 300 € limitprovision beräknas på limit beloppet och blir debiterat kvartals viss i förskott 1,5 - 5,0 %. (Handelsbanken)

14.ALTERNATIVA INVESTERINGAR JÄMTEMOT INVESTERING I P2P-LÅN

Det finns många olika investeringsprodukter idag och de är ofta anpassade för att kunderna har individuella behov, dessa kan var svåra att jämföra. När man som kund hos banken vill investera sina pengar kan man välja bland annat något av dessa nedanstående alternativ, som jag valt ut och är de mest vanliga. (Finansinspektionen Investeringsverksamhet)

14.1 Placeringsfonder

En placeringsfond är en samling av medel från olika investerare. Dessa medel placerar man i flera placeringsobjekt som kan vara allt från aktier, räntor och andra värdepapper. Den mix av objekt bildar då en fond. En orsak till att man har flera placeringsobjekt är för att sprida på riskerna. Dessa fonder förvaltas av proffs inom branschen och de ansvarar för att det sker inom fondens stadgar.

När man placerar i en fond köper man andelar i fonden och då blir man fondandelsägare. Fondplacerarna äger tillsammans det investerade beloppet i fonden och själva fondbolaget som förvaltar fonderna äger inte i fonden. Kapitalet i fonden varierar beroende på placeringarnas antal och hur börskursen förändras och räntorna. Finansinspektionen övervakar noggrant fondbolagen. (SP-fondbolag Vad är en placeringsfond)

Riskerna med placeringsfonder är att värdet kan minska den så kallade marknadsrisken och om man ser till historisk utveckling så finns ingen garanti för en positiv utveckling. Värdet kan också påverkas av att fondförvaltaren har misslyckats med valet av rätta investeringsobjekt, detta kallas för en aktiv risk. Om fonden har en dålig omsättning så blir fondens likviditet svag och det kallas likviditetsrisk. Sen finns valutakursrisk som tillkommer när man handlar med utlandsvaluta, speciellt när den främmande valutan minskar i värde jämt emot egen. Med avkastning så finns det också risk och de går för det mesta hand i hand. När det sker större värdesvängningar i ett investeringsobjekt är risken större. Men investeringarna med

större risker ger ofta en bättre avkastning. En placeringsfond innehåller vanligtvis ett tiotals objekt för att sprida på riskerna. (Finansinspektionen Risker)

14.2 Aktier

Aktier är värdepapper som delas ut av aktiebolag. Det finns två former av aktiebolag, publikt bolag med förkortningen Abp och privata bolag med förkortningen Ab. Ett publikt aktiebolags aktier kan finnas på en värdepappersbörs eller multilateral handelsplattform för handel. Aktierna i privata bolag går inte att köpas och säljas på börsen (värdepappersbörs) men möjligt på en multilateral handelsplattform. I Finland har man möjlighet att idka handel på börsen via börsen NASDAQ OMX Helsinki. När det gäller en multilateral handelsplattform är det mindre reglerad än på börsen. First North Finland är Finlands för närvarande ända multilateral handelsplattform.

För aktieinvestorer är det alltid en god ide att studera det eventuella investeringsobjektet. I värdepappersmarknadslagen finns det föreskrifter på vilken information ett börsbolag måste lämna om sin verksamhet. Med hjälp av informationen skall investeraren kunna bedöma aktierna och bolaget. Om bolaget tänker göra sådana beslut eller åtgärder som kommer att påverka väsentligt på aktisernas värde måste man publicera dessa beslut och åtgärder. Om aktierna endast finns för handel på en multilateral handelsplattform skall bolaget följa de regler som finns för marknadsplatsen. Multilateral handelsplattformars regler är ofta inte lika stränga som på börsen och kan på så sett involvera mera risker än handel på börsen.

Sådana kostnader som kan uppstå när man handlar med aktier är bl.a. handelskostnader och kostnader för förvaring av aktierna och dessa uppbärs oftast av värdepappersförmedlaren. För att investeraren skall kunna idka handel med aktier behöver den ett så kallat värdeandelskonto. Ett värdeandelskonto fås via tjänsteleverantören så som en bank, värdepappersföretag eller värdepapperscentralens som i Finland sköts av Euroclear Finland Oy

Riskerna med aktier är värde minskningen och den kan vara omfattande. Om minskningen blir omfattande så kan aktierna i värsta fall tappa hela värdet och man där

igenom mister alla sina investerade pengar så risken är stor. Genom att sprida sina investeringar på olika bolag, branscher och i flera olika länder kan investeraren minska risken för värde minskning. Men att göra en spridning av investeringarna så utesluter det inte en allmän nedgång på börserna världen runt. (Finansinspektionen Aktier)

15.DEN EMPIRISKA DELEN

Jag valde att göra en kvalitativ undersökning för den empiriska delen i mitt slutarbete. Själva undersökningen genomförs i form av intervjuer med två respondenter som respektive representerar P2P-låneföretagen och bankerna. Jag har valt att göra en kvalitativ undersökning för att jag anser att jag får bäst svar och resultat. Jag har även möjlighet att ställa följdfrågor vilket kan ge mig ännu mera viktig information.

Jag har valt att intervjua en representant från ett P2P-låneföretag och från en bank för att få en klarare bild på vad skillnaden är mellan dessa. Personerna jag har intervjuat har båda två gett godkännandet att deras namn, position och företagsnamn får nämnas i slutarbetet.

Representant från P2P-låneföretaget är Mirja Palola, vd för Fixura. Hon började på denna post i januari 2014. Som representant från banken är Tom Hägglund, ställföreträdande chef på Handelsbanken i Vasa. Har jobbat på Handelsbanken i 20 år och började från grunden och har arbetat sig upp till den nu varande positionen.

15.1 Bankens syn på P2P-lån

Fråga: ” Vad anser ni om P2P-lån?”

Denna fråga ställde jag enbart till Hägglund för att få Handelsbankens syn på P2P-lån. Hägglund säger att han tror nog att P2P-lån har säkert sin position på marknaden och han ställer sig frågan har bankväsendet blivit för stort, och är nu P2P-lån en avknoppning till följd av den ekonomiska krisen som varit och fortfarande pågår. Sen vill Hägglund tillägga att regleringen som inte ännu finns när det gäller P2P-lån är påkommande och kommer att bli P2P-låns branschs första stora utmaning.

15.2 Skillnaden mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån

Fråga: ” Vad anser ni är skillnaden mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån?”

Hägglund säger att det egentligen inte finns någon skillnad mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån, för i banken deponerar folk sina pengar och som i sin

tur då blir utlånade av banken och banken tar då ut en liten avgift där emellan, precis som P2P-låneföretagen som också tar ut sina avgifter så i grund och botten är det detsamma menar han.

Palola från Fixura anser då igen tvärtom. Hon anser att det finns många skillnader mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån. Det finns inga mellanhänder vid P2P-lån. Med det menar hon att pengarna inte mellanlandar utan dom förs över direkt från investerare till låntagare, de som lyfter P2P-lån lånar direkt av varandra via internettjänsten. Hon fortsätter med att det finns två kundgrupper vid Fixura, sådana som lånar pengar till andra och sådana som lånar pengar av andra.

Det som är den största skillnaden från när man går via en bank är att man vid P2P-lån får som låntagare och investerarna själv bygga upp lånen och investeringarna hur man vill, alltså investeraren väljer själv till vilken ränta han är bered att låna ut och vilken klassificering man vill att låntagaren skall ha från en stjärna till fem stjärnor, låntagaren får själv välja vilken ränta han är beredd att betala och hur stort lån han behöver och hur stora amorteringar han är bered att betala tillbaka per månad. Och då när dessa krav matchar varandra så uppstår det till ett lån. Och sen delas alltid riskerna upp genom att inte bara var investerare i ett ända lån utan man delar uppinvesteringarna i många lån.

Dessa är då de största skillnaderna jämfört med att gå via en bank menar Palola, plus att den här processen är snabb. En annan skillnad som Palola tar upp är att det är högre ränta på konsumentkrediterna från bankerna och det är svårare att få lån från banken.

15.3 Fördelarna/ nackdelarna banklån och P2P-lån

Fråga: ” Vad är fördelarna/ nackdelarna med båda två(Banklån och P2P-lån) jämfört med den andra?”

Hägglund säger att fördelarna med ett banklån är att det är mera personligt jämfört med ett P2P-lån. Hägglund tycker att P2P-lån är mera som ett snabbblån eftersom allt sker vi internet. Om man då jämför med en bankkredit där det är meningen att

det skall finnas ett mera mervärde i att du kan gå igenom kundens helhetsekonomiska läge och inte bra se på ett ansvar för ett P2P-lån på 1 000€, 2 000€, 5 000€ eller 10 000€ utan man tar ett större ansvar och ser över det hela mer långsiktigare och det är då det större mervärden med ett banklån idag. Men å andra sidan säger han att om man behöver en kredit snabbt och man har en aning om sitt ekonomiska läge så kan det vara motiverat med ett P2-lån lika bra som vilken snabb kredit som helst.

När jag ställde frågan till Palola nämner hon tiden som en av de många fördelarna, det går snabbt för låntagaren att få lån, allt sker även via internet så det är nära till hands. Man behöver inga garantier i forma av pengar eller borgensmän t.ex. att få ett lån från banken idag utan garantier är svårt att få. Alltså det är helt enkelt lättare att få ett P2P-lån utan garantier. Banker har högre avgifter och räntor som kommer till när man tar lån via dem. Däremot kommer Palola inte på några nackdelar med P2P-lån.

15.4 Fördelarna/ nackdelarna med att investera i aktier, fonder och P2P-lån

Fråga: ” Vad anser ni är fördelarna/ nackdelarna med att investera i aktier, fonder eller P2P-lån?”

Hägglund ställer sig direkt frågan hur likvid en investering i ett P2P-lån är? Vad händer om det kommer en liten störning på marknaden och alla vill ta ut sina pengar och de är utlånade till Bertil, Erik och Bo och inte betalar ju alla dessa personer tillbaka med detsamma? Och det här är väl ännu oprövat?

Han menar att en fond eller aktieplacering är likvid varje dag och att aktiemarknaden väl inte skall stjälpas och om den stjälpas är det minsta problemet vi behöver tänka på då vid detta tillfälle huruvida vi får ut våra pengar. Men då tror Hägglund att den andra sidan inte har blivit testad på detta sätt, att vad om då detta sker, det är väl det som är investerarens största frågan vid övervägning av att investera i P2P-lån eftersom avkastning och risk hänger ihop, tillägger han.

Palola säger att som investerare är det självklart att det är bättre att placera i P2P-lån än att låta pengarna ligga på ett bankkonto med låg ränta och som inflationen sen åter upp så som det är i dagens ekonomi. Nu för tillfället är det ganska turbulent på aktiemarknaden och att investera i P2P-lån där avkastningen är rakare och stabilare, och den är inte det minsta kopplad eller har någon anknytning till aktiemarknaden, vilket gör det säkrare.

Hon menar också att det aldrig är fel tid att investera i P2P-lån, man får alltid samma stabila avkastning på kapitalet. Fixura har en hög avkastningshistorik i medeltal över 10 % i avkastning och där är avgifterna borträknade. För de som använder autoinvest-funktionen är avkastningen högre än medeltalet.

En stor fördel är att man alltid, alla månader, med P2P-lån får in pengar till kassan vilket inte är det samma för aktier och fonder. Ett P2P-lån är jämförbart med att äga en bostad som man hyr ut med jämn inkomst varje månad. Det är också en enkel sak att investera i P2P-lån, det ända du behöver göra är att ange kriterierna för låntagarna och sätta in pengarna och efteråt behöver du inte göra något mera, allt sköts per automatik efteråt.

15.5 Varför P2P-lån?

Fråga: ”Varför tror du att man tar ett P2P-lån?”

Hägglund fick svara på denna fråga eftersom jag ville ha bankens syn på denna fråga. Han svarade att han tror ju att det är bekvämligheten, att inte fysiskt behöva vara på plats vid t.ex. en bank för att få lånet. Han tror även att marknaden för dem som tar P2P-lån är den samma som för vilken snabbkredit som helst och den samma skulle kunna tänka sig att ta ett lån via Santander eller andra nätportaler och konsumentkredits erbjudare som helst. Hägglund tror också att det är ett medvetet val man gör när man väljer att låna av en investerare.

Han tror också att orsaken till att man tar P2P-lån kan vara att det är det enda valet. Han funderar också att detta kan vara den enda utvägen för de som har betalnings-svårigheter. Men Hägglund tror att om man tar en snabbkredit att man som låntagare inte sätter så stor vikt på vem som finansierar detta.

15.6 Varför banken?

Fråga: ”Varför tror du att man går till banken?”

Jag frågade denna fråga enbart av Palola och hon svarade att till banken går de som inte är vana att använda internet och sköter helst ärenden utan dator. En stor del är äldre människor som föredrar banken framför datorn och en stor del av den äldre generation tycker inte om att skötta saker som har med pengar att göra via dator och internet. En annan orsak är ju de som har bra lånegarantier att komma med som t.ex. mycket egendom de kan få via banken förmånligare lån än vi P2P-låne företagen.

15.7 Krav för att få låna jämfört med den andra

Fråga: ” Vad anser ni om era krav att få låna jämfört med den andra?”

När jag frågade frågan av Hägglund svarade han att han tror nog att Handelsbanken har en tuffare gallring när det gäller att få lån. Han säger även att handelsbanken vill träffa människor öga mot öga. Han nämner en gammal visdom som gäller om du tror du kan låna din plånbok åt den här personen så kan du ge ett banklån åt honom också, och den visdomen är svår att förmedla via en nättjänst. Handelsbanken strävar till en mera personlig service och en helhetslösning för kundens ekonomi.

Min följdfråga blev ”Om man bortser ifrån det personliga mötet och bara se till det ekonomiska, alltså när siffrorna får tal så hur är era krav då? och han svarade att man fortfarande på Handelsbanken har högre och bättre krav tröskel. Hägglund tar även upp det att som många P2P-låneföretag har, trappstegsmodell, desto högre upp man är desto lägre ränta har man och om man befinner sig högst upp har man antagligen väldigt bra ställt ekonomiskt. Då frågar han sig, om man har det så bra så

tror han inte att dess människor vänder sig till P2P-låneförtagen. En ytterligare följdfråga var om han tror att det finns de som inte vill stöda banker utan väljer andra tjänster, men han tror att denna grupp är väldigt liten.

Palola svarar att om vi pratar om lån med garantier så menar hon att kraven är ganska lika, både Fixura och banken kollar upp sina potentiella kunder hur deras ekonomiska situation är för att kunna bedöma deras betalnings förmåga. När det gäller lån utan garantier säger hon att deras krav kanske är en aning lättare än bankens. Hon menar också att många banker anser att lån utan garantier inte är en bra affärer, eftersom att när de ger smålån så hamnar de att gå igenom samma byråkrati som med ett större lån att på så sätt är den mindre lönsam och på så sätt är Fixura mer kostnadseffektivare än en bank. Det vill säga att smålån passar mera Fixura som affärer. Sen finns ju de som lånar ut till vem som helst som inte har betalningspåminnelse men det anser Palola att vara ansvarslöst och Fixura försöker alltid se till att kunderna har betalningsförmåga för att då mera kunna garantera att investerarna får sina pengar tillbaka. Fixura har inte som mål att sätta människor i ekonomiska svårigheter för det anser hon är ansvarslöst.

15.8 Aktier och fonder eller P2P-lån som investering

Fråga: ” Varför skall jag som investerare välja aktier och fonder eller P2P-lån som investering?”

På det svara Hägglund att visst kan P2P-lån vara en del i en blandning av investeringar, för när det gäller investeringar kan man ju inte sätta allt på en och samma sak, att då måste man ju överväga hur mycket kapital man kan satsa och hur stor risk vill man ta? P2P-lån kan säkert vara en del av en större placering, men en medel sparare som klarar av att spara från 200€ till 1 000€ i månaden är kanske inte P2P-lån rätt forum menar han, utan då skulle han rekommendera att fondspara istället och det blir en betydelsefull summa under tidens gång. Men om man har mycket kapital och söker spridning då är det väl ett alternativ säger Hägglund.

Palola svar att Fixura använder sig av AML-processen(Anti Money Laundering) när det gäller kraven för att investera och de är ganska krävande menar hon och tar

upp som exempel, för att få investera måste man svara på fler frågor än många andra investeringstjänster skulle ställa. Fixura har en minimi investerings summa på 1 000€ euro vilket kan vara ett hinder för många.

15.9 Vad skulle kunna utvecklas gällande era tjänster och produkter

Fråga: ” Vad skulle kunna utvecklas när det gäller era tjänster och produkter för att det skall bli mera konkurrenskraftigt jämt mot den andra?”

Hägglund tror inte att man i bankvärlden kommer gå mot att konkurrera direkt med P2P-låne företagen. Han tror att flera regleringar är att vänta i bankvärlden och då också till P2P-lån som tidigare sagt men den kommer att vara tuff och det kommer att slå tillbaka på bl.a. avkastningen och kommer att minska på den. För Handelsbankens egen del har de inte tänkt konkurrera direkt med P2P-låneföretagen för det är inte målet att ha en enda produkt, utan man siktar mera på en helhetslösningar för kunden. Men han tror tvärtom, att P2P-låneföretagen kommer att närma sig bankerna mera när det gäller att var konkurrenter.

Palola svarar att en sak som är klart är att P2P-lån kommer att bli mera känt och bekant för allmänheten och fler människor kommer att låna pengar via P2P-låneföretag, vilket kommer att sänka räntan, vilket då kommer att betyda att låntagaren får förmånligare lån, och detta har vi sett att har hänt och händer i andra länder där P2P-lån har blivit mer allmänt, räntan har sjunkit och i Finland har P2P-lån fortfarande en hög ränta i allmänhet.

Palola hoppas att det kommer mera lagar som övervakar P2P-låneföretagen som då självklart kommer att öka volymen lånade pengar hos P2P-låneföretag. Mera lagar, restriktioner och övervakning skulle ge en mer trovärdighet och pålitlig bild av P2P-lån. Fixura har skickat ett officiellt uttalande till Finansministeriet på deras begärde för ett uttalanden till ett förslag till grupp finansieringslagen.

15.10 P2P-lån en allvarlig konkurrent

Fråga: ” Tror ni att P2P-lån kommer att vara eller är en allvarlig konkurrent?”

Denna fråga har jag enbart valt att fråga Hägglund och hans svar, för egen del, är nej, han hänvisar till det att Handelsbanken söker kunder som de kan ge helhetslösningar åt. Han menar att de inte kan överleva på små krediter och att Handelsbanken bygger på kontorsnätverk med personlig service. De tror fortfarande på kundrådgivning och det är inte handelsbankens sak att låna ut 5-9 tusen euro. Men de banker som erbjuder dylika snabbkrediter är ju P2P-låneföretagen givetvis konkurrenter till.

15.11 Framtiden gällande låntagande och konsumentkrediter

Fråga: ” Hur ser ni på framtiden när det gäller låntagande och konsumentkrediter, vart är vi på väg?”

Hägglund tror att det kommer se annorlunda ut. Han spekulerar i att traditionella banklån kan se annorlunda ut vid nästa generation eftersom de inte är brydda att besöka banken fysiskt utan att det istället skall gå mycket enklare och smidigare till och det skall ske via en internet portal och kanske det då inte är så stor skillnad vem som erbjuder det längre.

Han tror inte att det kvarstår att du behöver hjälp med en helhetslösning utan kunder kommer att använda sig av flera tjänsteleverantörer när det gäller placering, betalningsort, lån och så vidare. Han tror också att produkter och tjänster kan se annorlunda ut än idag. Men han tror också att det kommer att finnas rum för kvalificerad rådgivning i framtiden. Men hur snabbt den förändringen sker vet ingen påstår Hägglund och hänvisar till historiska förändringar så har människan allt varit dåliga på att uppskatta dessa sker.

Palola hoppas att finländarnas skuldsättning inte ökar utan att det i framtiden finns vettiga låneprodukter så att människor kan låna pengar när de behöver. Hon hoppas också på att snabblån inte ökar i volym eftersom det ofta leder till att människor överskuldsätter sig p.g.a. den höga räntan dessa lån har och detta är inte bra för samhället för det blir dyrt i längde för alla skattebetalare.

Det som skulle vara bra för Finland enligt Palola är att vi skulle få ett så kallat positivt kreditregister. Finland är ett av tre europeiska länder som inte har ett sådant register, skulle vi ha ett sådant register skulle det ge en mera pålitligare bild av hur betalningsbenägna låntagarna är. Palola påpekar att det är dumt att bankerna lobbar emot detta för att bankerna har mest uppgifter om kunderna än någon annan men Palola vill påpeka att det skulle vara bara positivt för hela Finland att ha ett sådant här register. För tillfället är processen för att få en betalningsstörning i Finland lång och när du får en störning kan du redan ha flera hundra obetalda räkningar, lån och skulder. Idag ser låneförmedlaren att du har problem först när du har en störning registrerad, men med ett så kallat positivt kreditregister skulle man se hela lånsökandes kredithistorik och det skulle bara var till fördel för alla.

Palola önskar att mera information skulle utbytas emellan de olika partnerna inom kreditgivning för att man skulle kunna arbetar för att personer som inte skall få låna pengar inte får låna.

15.12 Bankens utveckling mot P2P-lån

Fråga: ”Tror ni att banken kommer att utveckla egna liknade tjänster som ni har?”

Den här frågan ställde jag enbart till Palola och hon tror att banken kommer att utveckla egna liknande tjänster som P2P-låneföretagen erbjuder. Hon säger även att man redan kan se i andra länder, men inte i Finland, att bankerna samarbetar P2P-låneföretagen och man gör strategiska samarbeten för att båda partnerna skall bli konkurrenskraftiga. Detta gör bankerna för att de inte är kostnadseffektiva för att ge billiga små lån, så detta ser man i övriga världen. Tidigare svarade Hägglund att Handelsbanken inte är intresserad av denna typ av lån.

15.13 P2P-lån vinner mark jämt emot bankerna

Fråga: ”Tror ni att ni kommer att vinna mark jämt emot bankerna?”

Den frågan ställde jag enbart till Palola och hon svarade att hon tror att de kommer att vinna mark jämt emot banken och att de hela tiden tar marknadsandelar. Om det skulle finnas lagar, regleringar och mera övervakning som inte är för stränga så att

de inte skulle kunna bredda sig till andra länder skulle de vinna mark jämte emot bankerna. Lagarna, regleringarna och övervakningen skulle heller inte få vara för begränsande för att Fixura inte skulle kunna ha en bredare produktportfölj. Palola tror också att inom 10 år kan P2P-lån stå för 10 % av konsumentkrediterna men detta beror mycket på de eventuella regler och lagar.

16. SLUTDISKUTION

Idén för detta slut arbete kom till när jag läste en artikel på internet angående P2P-lån. Jag fann genast det hela intressant. Det som var iden med hela slutarbetet var att reda ut vad ett P2P-lån är och vad som är skillnaden jämfört ett bank lån och hur går det till för både låntagare och investerare.

Jag utförde undersökningen på respondenternas respektive arbetsplats och undersökningen bestod av intervjuer som bandades in och som sedan kommer att raderas efter att mitt slutarbete är klart. Det jag ville uppnå var långa och givande svar. Respondenterna ville jag skulle vara personer med högre positioner för då får man enligt min mening oftast mer hängivande svar och jag tyckte att intervjuer var givande.

Vi har nu med hjälp av teori och intervjuer fått reda på vad ett P2P-lån är. Kortfattat är de det ett lån som förmedlas via ett P2P-låne företag som Fixura. Lånets finansiering kommer från vanliga människor som har valt att investera i lån för att få en avkastning i form av ränta och låntagarna är de som valt att ansöka om ett lån från t.ex. Fixura. Detta kan se lika olika ut beroende på P2P-låneförtagens tjänster men iden är alltid den samma.

I teoridelen tog jag upp två företag som från grunden har rötterna i Finland. Det finns fler företag som är aktiva i Finland men har rötterna från andra länder. Sen tog jag med två ytterligare företag, det ena kommer från USA och det andra från England. Dessa två skiljer sig lite från varandra och är lite längre utvecklade än de två finländska företagen när det gäller produkt portfolio och tjänster. Men dessa två utländska företag har också varit aktiva i branschen under en längre tid. Ett par saker som skiljer Zopa från de andra företagen jag tagit upp är att man har uttryckligen som krav att låntagaren skall ha en inkomst på minst 12 000 pund om året, det sätter säkert stop för många att ta lån. Den andra saken är att man kan sälja sina lån. I praktiken går det till så att man säljer det till andra investerare mot en avgift på 1 % av lånet. Detta gör att Häggblunds uttalande om att investeringar i P2P-lån inte är så likvida inte längre stämmer, men detta beror ju på vilket P2P-låne företag man

använder sig av för alla har inte denna valmöjlighet för sina investerare så i en del fall stämmer det som Hägglund säger. Och denna tjänst erbjuder också det finländska företaget Fellow Finance vilket gör att man har en bra likviditet. En annan sak som riskmässigt är fördelaktigt för investeraren som använder sig av Zopa är att har den så kallade "Zopa's Safeguard Trust" som vars idé är att täcka det eventuella förlorade kapitalet i de fall där låntagarna inte varit betalningsbenägen. Med andra ord är Zopa den minst risk fyllda P2P-låneföretaget för en investerare. Men då skall man observera att Zopa har också i meddelat den lägsta räntan när det gäller lån och den lägsta avkastningen när det gäller investeringar av de all fyra.

En sak som skiljer Fixura från andra är att man kan koppla en borgensman till sitt lån. Detta skall då ge en lånsökande möjlighet att kunna ta ett lån till förmånligare villkor så som en lägre ränta än vad man annars skulle kunna få utan borgensman. Fellow Finance erbjuder att man kan ta lån i bolag som då skulle kunna möjlig göra att man får bättre villkor så som lägre ränta.

Lending Club erbjuder en sak som de andra inte gör och det är att man som investerare har möjlighet att öppna konto för andra, till exempel möjlighet att ha konto, för en minderåring, för ett företag, ett eget konto eller klientkonto. Lending Club erbjuder också att man kan låna ut till företag och ta lån för medicinska procedurer, till exempel tandläkarbesök, men dess har jag valt att inte gå närmare in på. Sen har alla fyra företag samma grundidé, den bara kommer i olika kostymer.

Vem är det då som tar P2P-lån? De som är teknisk kunniga eftersom allt sker via internet men detta är väl ett generations skifte. De som behöver en kredit snabbt om det uppstått överraskningar i den egna ekonomin som snabbt behöver åtgärdas. De som inte vill stöda bankerna längre för bankerna gör idag ännu miljon vinster fastän det är svåra tider i samhället. De personer som P2P-lån är det ända alternativet p.g.a. livssituation plus att dessa lån kräver inga säkerheter vilket bankens så gott som alltid gör. Det är av ett medvetet val man väljer P2P-lån både som låntagare och investering. Finns det risker? Risker finns det med allt som har med pengar att göra. Största risken med att investera i ett P2P-lån är väl att man inte får tag på pengarna när som helst beroende på P2P-låneföretag jämfört med aktier och fonder som går

att sälja snabbt och man får tillbaka pengarna relativt snabbt. Vid en del P2P-låneföretag kan man som sagt sälja sina lån för att få pengarna snabbt tillbaka mot avgift. Men man vet ju aldrig hur en aktiekurs utvecklas och vilken man skall satsa på om man då jämför med statistiken från bl.a. Fixura och Fellow Finance har man i medeltal en avkastning på ca 10 %.

En sak i teoridelen som jag särskilt uppmärksammade var det som Fellow Finance hade publicerat på sin hemsida under vem som lånar. Där visar statistiken att av 73 % av lånesökande blir nekade lån, det är mycket och det säger ju att inte vem som helst kan lyfta lån från P2P-låneföretagen. Detta höjer enligt mig trovärdigheten för P2P-lån.

Det som jag personligen har reagerat på och tycker är lite tragiskt är att i den statistik som Fellow Finance har publicerat att den näst största gruppen som tar lån är pensionärer. De är ju en bra påminnelse för oss som inte ännu är pensionärer att börja i tid att planera sin ekonomi inför det kommande livet som pensionär

Risker med att låna finns väl inte så länge man vet att man som låntagare klara av att betala av lånet så man inte hamnar i en skuldfälla. Detta får man tro av de båda intervjuade. Men vad är skillnaden då mellan ett P2P-lån och ett banklån? Den frågan gav delade meningar enligt Hägglund från Handelsbanken är det ingen större skillnad men frågar man Fixuras representant Palola finns det många skillnader. Det är mest praktiska saker som Palola nämner som skillnader men det är också de som gör P2P-lån unikt jämt emot banklån och möjligen gör det attraktivt för både investerare och låntagare ett nytt sätt att låna. Men grundprincipen är den samma, pengar kommer in till förmedlaren och pengarna lånas ut av förmedlaren men detta sker på två olika sätt.

De negativa sidor med P2P-lån Palola nämnde är bl.a. att det är för enkelt för en redan skuldsatt person att ta lån. De mest avgörande faktorn för att inte få lån är betalningsstörningar, har man en sådan är man obenägen att få lån vid bl.a. Fixura. Men processen för att få en betalningsstörning är lång vilket gör att när man har en så har man oftast många skulder och där efterlyser Palola ändring.

En intressant sak var att Handelsbanken påpekade att de vill växa med fler kontor, men vill inte konkurrera direkt med P2P-låne företagen. Som Hägglund säger att Handelsbanken kan inte överleva enbart på små krediter, alltså man är inte kostnads effektiva när det gäller smålån samma byråkrati för ett lån på 10 000 € som för 100 000 € som sen Palola påpekar, men han påpekar att smålån ökar i mängden men samtidigt vill hänvisa det till den pågående finanskrisen.

Det som kanske var den intressantaste frågan var den om framtida restriktioner inom branschen för P2P-lån, båda parterna tog upp det från olika vinklar. Banken vill påstå att det kommer att bli branschens största utmaning och kommer att göra en stor effekt på bl.a. avkastningen. Från Fixura ansåg Palola bara möjligheter med restriktionerna. Hon ansåg att de skulle ge mera trovärdighet och det skulle på så sätt ge ett sving uppåt för branschen. För som båda parterna nämner är banken i Finland en självklarhet i livet, men i andra länder som i USA anses det inte vara lika självklar. Bankens kunder kommer inte att använda banken som en helhets lösning. Alltså man har sina pengar utsprida till flera tjänsteleverantörer som exempel bostadslån vid banken, billån vid Fixura och investeringar i en tredje tjänsteleverantör. Och detta påpekar båda parterna, så bankens kunder kommer inte vara lika trogna i framtiden. Om man tyder de intervjuades svar indikerar de på att P2P-lån kommer att finns kvar i framtiden. Bankens tjänster och P2P-lån kommer att börja ha likande tjänster som den andre har för att utvecklas. Från Fixuras sida tror man på stor tillväxt och en marknadsandel inom 10 år på 10 % medan man vid Handelsbanken ställer sig frågsam till tillväxten för P2P-låneföretagen.

Intervjuerna var väldigt givande och man märkte tydligt att båda respondenterna försökte alltid dra hemåt och försvara sitt parti men också ibland kom svar som indikerade på att motsatta partner var bättre på.

17.AVSLUTNING

Genom det här arbetet har jag fått sätta mig in i hur P2P-lån fungerar och fått se dess fördelar och nackdelar från olika syn vinklar, både från P2P-låne företagaren och bankens.

Fördelarna med P2P-lån är att det är en kredit man snabbt kan få utan säkerhet. Man får hos de finländska P2P-låneföretagen själv bestämma vilken lånesumma, ränta och avbetalningstid man tycker passar en. Fördelar med att investera är att det är enkelt och snabbt, lite arbete och en jämn avkastning

Nackdelarna är att det är en ny obeprövad marknad. Det finns en viss risk för att man överskuldsetter sig med snabba lån. Nackdelar med investering är att pengarna inte alltid är likvida och det tar länge att få tillbaka pengarna.

Banken är i dag är en självklarhet för många i deras liv, men att de i framtiden kommer att se annorlunda ut och P2P-lån kan vara ett av de framtida alternativen för att ta lån och för att investera.

Förslag på fortsatt forskning skulle kunna var att man kollar upp vad behovet och intresset för P2P-lån är hos företag. Man kunde som exempel intervjua små företag för att koll deras intresse att finansiera sig med lånade pengar förmedlade via P2P-låneföretag. Eventuellt göra en jämförelse med andra former av crowdfunding gräsrotsfinansiering på svenska. En annan idé vore att intervjua de som tagit lån och de som investerat i lån och göra en undersökning på deras erfarenheter när det gäller P2P-lån.

18.KÄLLOR

Elektroniska publikationer

FAQ Lendyfi. Hänvisat 1.9.2015 <https://lendify.se/Invest/Faq>

Så fungerar det Lendyfi. Hänvisat 1.9.2015 <https://lendify.se/Invest/HowItWorks>

Mera om person till person lån. Nätsidor för Fixura. Hänvisat 1.12.2014 <https://fixura.fi/information/hur-fungerar-det/mera-om-person-till-personlan/>

Pressmeddelande Mirja Palola leder Fixura. Nätsidor för Fixura. Hänvisat 1.12.2014 <https://fixura.fi/nyheter/pressmeddelande/>

Finansinspektionen andra produkter. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 5.9.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Investeringsverksamhet/Andra_produkter/Utlaning/Pages/Default.aspx

Bloomberg wall street loves peer-to-peer loans despite concerns of a bubble. Nätsidor för Bloomberg. Hänvisat 25.08.2015. <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-05-14/wall-street-loves-peer-to-peer-loans-despite-concerns-of-a-bubble>

Finansinspektionen gruppfinansiering. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 25.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Investeringsverksamhet/Andra_produkter/Gruppfinansiering/Pages/Default.aspx

Fixura Startsidor. Nätsidor för Fixura. Hänvisat 1.12.2014 https://fixura.fi/svenska/?locale=sv_SE

Fixura hur fungerar det. Nätsidor för Fixura. Hänvisat 4.12.2014 <https://fixura.fi/information/hur-fungerar-det/>

Fixura borgensman. Nätsidor för Fixura. Hänvisat 20.9.2015 <https://fixura.fi/information/lana-pengar/borgensman/>

Fixura Låna Avgifter. Nätsidor för Fixura, Hänvisat 8.9.2015. <https://fixura.fi/information/lana-pengar/avgifter/>

Fixura investera avgifter. Nätsidor för Fixura. Hänvisat 8.9.2015. <https://fixura.fi/information/investera/avgifter/>

Fixura hur fungerar det. Nätsidor för Fixura, Hänvisat 8.9.2015. <https://fixura.fi/information/hur-fungerar-det/>

Fellow Finance yritys. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 8.6.2015. <http://www.fellowfinance.fi/yritys>

Fellow Finance. Korke vertailu Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 8.6.2015. <http://www.fellowfinance.fi/korkovertailu>

Fellow Finance usein kysytyt. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 8.6.2015. <http://www.fellowfinance.fi/lainajalle/useinkysytyt>

Fellow Finance lainajalle. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 15.6.2015 <http://www.fellowfinance.fi/lainajalle>

Fellow Finance sijoittajalle. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 15.6.2015 <http://www.fellowfinance.fi/sijoittajalle>

Fellow Finance tuotto ja riski. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 15.6.2015 <http://www.fellowfinance.fi/sijoittajalle/tuotto-ja-riski>

Fellow Finance kenelle lainaan. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 13.9.2015 <http://www.fellowfinance.fi/sijoittajalle/kenelle-lainaan>

Fellow Finance hinnasto. Nätsidor för Fellow Finance, Hänvisat 15.9.2015 <http://www.fellowfinance.fi/arkisto/hinnasto>

Zopa om. Nätsidor för Zopa. Hänvisat 7.12.2014 <http://www.zopa.com/about>

Zopa peer-to-peer. Nätsidor för Zopa. Hänvisat 7.12.2014 <http://www.zopa.com/loans/peer-to-peer>

Zopa Lending. Nätsidor för Zopa. Hänvisat 7.12.2014 <http://www.zopa.com/lending>

Zopa how lending money works. Nätsidor för Zopa. Hänvisat 7.12.2014 <http://www.zopa.com/lending/how-lending-money-works>

Zopa peer to peer experts accessing your money. Nätsidor för Zopa. Hänvisat 7.12.2014 <http://www.zopa.com/lending/peer-to-peer-experts#accessing-your-money>

Zone of Possible Agreement. Nätsidor för Beyond Intractability. Hänvisat 17.10.2015 <http://www.beyondintractability.org/essay/zopa>

Best Alternative to a Negotiated Agreement. Nätsidor för Beyond Intractability. Hänvisat 17.10.2015 <http://www.beyondintractability.org/essay/batna>

Zopa risk data. Nätsidor för Zopa. Hänvisat 15.7.2014 <https://www.zopa.com/lending/risk-data>

Lending club about us. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 21.10.2015 <https://www.lendingclub.com/public/about-us.action>

Investopedia ACH. Nätsidor för Investopedia. Hänvisat 13.11.2015 <http://www.investopedia.com/terms/a/ach.asp>

Forbes investing lending club credit cards personal loans for fun. Nätsidor för Forbes. Hänvisat 29.10.2015 <http://www.forbes.com/forbes/2010/1220/investing-lending-club-credit-cards-personal-loans-for-fun.html>

Lending club apply for a loan. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 23.10.2015 http://kb.lendingclub.com/borrower/articles/Borrower/How-do-I-get-a-loan/?l=en_US&c=Borrower%3AApply_for_a_Loan&fs=Search&pn=1

Lending club how long does it take to get my loan. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 23.10.2015 http://kb.lendingclub.com/borrower/articles/Borrower/How-long-does-it-take-to-get-my-loan/?l=en_US&c=Borrower%3AApply_for_a_Loan&fs=RelatedArticle

Lending club why was my loan declined after I accepted my offer and provided the requested documents. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 23.10.2015 http://kb.lendingclub.com/borrower/articles/Borrower/Why-was-my-loan-declined-after-I-accepted-my-offer-and-provided-the-requested-documents/?l=en_US&c=Borrower%3AApply_for_a_Loan&fs=RelatedArticle

Lending club why is this my rate. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 http://kb.lendingclub.com/borrower/articles/Borrower/Why-is-this-my-rate/?l=en_US&c=Borrower%3AApply_for_a_Loan&fs=RelatedArticle

Lending club repayment process. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 <https://www.lendingclub.com/public/repayment-process.action>

Lending club do you report late borrowers' accounts to the credit bureaus. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 http://kb.lendingclub.com/borrower/articles/Borrower/Do-you-report-late-borrowers-accounts-to-the-credit-bureaus/?l=en_US&c=Borrower&fs=RelatedArticle

Lending club getting started. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 <https://www.lendingclub.com/public/getting-started.action>

Lending club build portfolio. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 <https://www.lendingclub.com/public/build-portfolio.action>

Lending club FAQs for new investors. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 <https://www.lendingclub.com/public/investing-faq.action>

Lending club statistics. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 <https://www.lendingclub.com/info/statistics.action>

Lending club borrower rates and fees. Nätsidor för Lending club. Hänvisat 25.10.2015 <https://www.lendingclub.com/public/borrower-rates-and-fees.action>

Finansinspektionen Räntor kostnader och amorteringsvillkor. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 20.10.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Lan_och_finansiering/Rantor_kostnader_och_amorteringsvillkor/Pages/Default.aspx

Konkurrens- och konsumentverket kreditens pris. Nätsidor för Konkurrens- och konsumentverket. Hänvisat 20.10.2015 <http://www.kkv.fi/sv/information-och-anvisningar/betalning-rakningar-och-indrivning/krediter/kreditens-pris/>

Finansinspektionen Lånerantan. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 20.10.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Lan_och_finansiering/Bolan/Pages/Lanerantan.aspx

Finansinspektionen Kapitaltäckning och riskhantering. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 10.1.2014 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Regelverk/Forenskriftssamling/Finanssektorn/4_Kapitaltackning_och_riskhantering/Documents/4.4a.std1.pdf

Finlands bank Beskrivning. Nätsidor för Finlands bank Hänvisat 20.10.2015 <http://www.suomenpankki.fi/sv/tilastot/korot/pages/kuvaus.aspx>

Andelbanken euribor. Nätsidor för Andelbanken. Hänvisat 21.10.2015 <https://www.op.fi/op/privatkunder/lan/rantor-och-avgifter/euribor-och-op-prime?id=20610&srcl=8&kielikoodi=sv>

Nordea räntor. Nätsidor för Nordea. Hänvisat 21.10.2015 <http://www.nordea.fi/om+nordea/r%C3%A4ntor/738034.html>

Konkurrens- och konsumentverket kredit ordlista. Nätsidor för Konkurrens- och konsumentverket. Hänvisat 20.10.2015 <http://www.kkv.fi/sv/information-och-anvisningar/betalning-rakningar-och-indrivning/krediter/kreditorordlista/>

Finansinspektionen Borgen och pant. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 25.10.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Lan_och_finansiering/Borgen_och_pant/Pages/Default.aspx

Konkurrens- och konsumentverket betalnings anmärkningar. Nätsidor för Konkurrens- och konsumentverket. Hänvisat 1.09.2015 <http://www.kkv.fi/sv/information-och-anvisningar/betalning-rakningar-och-indrivning/betalningsdrojsmal-och-indrivning/betalningsanmarkningar/>

Fixura allmänna villkor. Nätsidor för Fixura Hänvisat 2.9.2015 <https://fixura.fi/information/investera/allmanna-villkor/>

Konkurrens- och konsumentverket indrivningskostnader och indrivningsprocessen. Nätsidor för Konkurrens- och konsumentverket. Hänvisat 5.08.2015 <http://www.kkv.fi/sv/information-och-anvisningar/betalning-rakningar-och-indrivning/betalningsdrojsmal-och-indrivning/indrivningskostnader-och-indrivningsprocessen/>

Konkurrens- och konsumentverket exempel på indrivningskostnader. Nätsidor för Konkurrens- och konsumentverket. Hänvisat 6.08.2015 <http://www.kkv.fi/sv/information-och-anvisningar/betalning-rakningar-och-indrivning/betalningsdrojsmal-och-indrivning/exempel-pa-indrivningskostnader/>

Standard and poors understanding ratings. Nätsidor för Standard and poors Hänvisat 10.08.2015 https://media.ratings.standardandpoors.com/documents/SPRS_Understanding-Ratings_GRE.pdf

Suomen Asiakastieto henkilön luottotietoluokittelu. Nätsidor för Suomen Asiakastieto. Hänvisat 25.3.2015 <http://www.asiakastieto.fi/sv/web/guest/henkiloluokitukset/henkilon-luottotietoluokittelu>

Suomen Asiakastieto henkilön riskiennuste. Nätsidor för Suomen Asiakastieto. Hänvisat 1.4.2015 <http://www.asiakastieto.fi/sv/web/guest/henkiloluokitukset/henkilon-riskiennuste>

Suomen Asiakastieto henkilön riskimittari. Nätsidor för Suomen Asiakastieto. Hänvisat 2.4.2015 <http://www.asiakastieto.fi/sv/web/guest/henkiloluokitukset/henkilon-riskimittari>)

Riksbanken Basel-II-reformer. Nätsidor för riksbanken 2.9.2015 <http://www.riksbank.se/sv/Finansiell-stabilitet/Finansiella-regelverk/Aktuella-regleringsforandringar/Basel-II-reformer/>

Suomen Asiakastieto henkilön ratingalfa. Nätsidor för Suomen Asiakastieto. Hänvisat 2.4.2015 <http://www.asiakastieto.fi/sv/web/guest/henkiloluokitukset/henkilon-ratingalfa>)

Finansinspektionen Utlåning. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 15.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_tjansster/Banktjanster/Utlaning/Pages/Default.aspx

Finansinspektionen Konsumentkrediter. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 15.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Lan_och_finansiering/Konsumentkrediter/Pages/Default.aspx#.VNEFS52sVWU)

Finansinspektionen Konsumentkrediter. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 15.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Lan_och_finansiering/Konsumentkrediter/Pages/Default.aspx#.VNEFS52sVWU)

OBS! Handels bankens länkar funkar inte att kopiera därför använder jag en och samma) Handelbanken. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 19.10.2015 http://handelsbanken.fi/shb/inet/IStartfi.nsf/Frameset?OpenView&id=Shbse&navid=Y_Privatkunder&sa=/shb/inet/icentfi.nsf/LookUp-FirstPage/Y_Privatkunder?opendocument&iddef=Privatkunder

Finansinspektionen Investeringsverksamhet. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 11.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Investeringsverksamhet/Pages/Default.aspx

SP-fondbolag Vad är en placeringsfond?. Nätsidor för SP-fondbolag. Hänvisat 15.8.2015 <http://www.sp-rahastoyhtio.fi/fonder/vad-ar-en-placeringsfond/>

Finansinspektionen Risker. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 11.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Investeringsverksamhet/Placeringsfonder/Risker/Pages/Default.aspx

Finansinspektionen Aktier. Nätsidor för Finansinspektionen. Hänvisat 12.09.2015 http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Investeringsverksamhet/Aktier/Pages/Default.aspx

BILAGA 1

FRÅGEFORMULÄR Banken

1. Vad anser ni om P2P-lån?
2. Vad anser ni är skillnaden mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån?
3. Vad är fördelarna/ nackdelarna med båda två(Banklån och P2P-lån) jämfört med den andra?
4. Vad anser ni är fördelarna/ nackdelarna med att investera i aktier, fonder eller P2P-lån?
5. Varför tror du att man tar ett P2P-lån?
6. Vad anser ni om era krav att få låna jämfört med den andra?
Följdfråga: Om man bortser ifrån det personliga mötet och bara se till det ekonomiska, alltså när siffrorna får tal så hur är era krav då?
7. ”Varför skall jag som investerare välja aktier och fonder eller P2P-lån som investering?
8. Vad skulle kunna utvecklas när det gäller era tjänster och produkter för att det skall bli mera konkurrens kraftigt jämt mot den andra?
9. Tror ni att P2P-lån kommer att vara eller är en allvarlig konkurrent?
10. Hur ser ni på framtiden när det gäller låntagande och konsumentkrediter, vart är vi på väg?

BILAGA 2

FRÅGEFORMULÄR P2P-låneföretaget

1. Vad anser ni är skillnaden mellan ett banklån/konsumentkrediter och P2P-lån?
2. Vad är fördelarna/ nackdelarna med båda två(Banklån och P2P-lån) jämfört med den andra?
3. Vad anser ni är fördelarna/ nackdelarna med att investera i aktier, fonder eller P2P-lån?
4. Varför tror du att man går till banken?
5. Vad anser ni om era krav att få låna jämfört med den andra?
6. Varför skall jag som investerare välja aktier och fonder eller P2P-lån som investering?
7. Vad skulle kunna utvecklas när det gäller era tjänster och produkter för att det skall bli mera konkurrens kraftigt jämt mot den andra?
8. Hur ser ni på framtiden när det gäller låntagande och konsumentkrediter, vart är vi på väg?
9. Tror ni att banken kommer att utveckla egna liknade tjänster som ni har?
10. Tror ni att ni kommer att vinna mark jämt mot bankerna?